

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO XXXIII (27).

No. (Štev.) 43

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

21. oktobra 1974

Smisel

Narodnega odbora za Slovenijo

Po stoletjih nemškega gospodstva je 29. oktobra 1918 slovenski narod spet v svobodi sam sebi zavladal, s svojo lastno slovensko vlado. Zgodovinska usoda, ki si je tudi veliki narodi vedno ne kujejo sami, mu je sicer svobodo pozneje vzela — toda dejstvo ostane za vse čase neizpodbitno: prvo svojo lastno vlado je slovenski narod imel in prvič spet govoril svobodno 29. oktobra 1918.

Šestindvajset let pozneje je slovenski narod ponovil zgodovino: 29. oktobra 1944 je znova spregovoril, tokrat skrito, tajno, da si je ohranil življenje. Toda spet se je odločil, kakor tistega prvega 29. oktobra: iz njegovih zdravih, krščanskih sil je zrasel najvišji politični organ svobodnega slovenstva, Narodni odbor za Slovenijo.

Tudi to dejstvo ostane za vse čase neizpodbitno: Narodni odbor za Slovenijo je bil takrat in ostaja danes edini najvišji avtentično slovenski politični organ. 3. maja 1945 je spregovoril javno vsemu svetu: Zedinjeno državo Slovenijo hočemo, prosto uvoženih ideologij, ki nimajo s slovenstvom ničesar opraviti! Prostim rok, svoboden v duhu, je stopil Narodni odbor za Slovenijo pred ves svet; z njim je stopilo slovenstvo pred ves svet in zahtevalo svojo pravico.

Če je ni dobilo, ni njegova krivda. Ni kriv slovenski narod ne njegovo edino pravo politično predstavništvo. Azijskemu navalu marksizma, združenemu z materializmom z Zahoda, niso odoleli mnogi večji narodi, pa naj bi za tak razvoj bili krivi slovenski narod, naše vrhovno politično in vojaško vodstvo?

V kakšnem stanju so danes tisti narodi in države, ki smo takrat nanje čakali, da preprečijo pohod komunizma z Vzhoda? Podobno se bijejo za svojo svobodo, kakor smo se mi takrat. Tega jim ne bi bilo treba, če bi le prislutili nam in tolikim drugim klicem v opozorilo.

Trideset let mineva od tistega 29. oktobra 1944. Trideset let obstaja Narodni odbor za Slovenijo, edina vrhovna avtentično slovenska politična ustanova. Kdo namreč more trditi, da bi kateri koli sedaj vladajoči politični organ v domovini avtentično slovenski, ko ima svoje korenine zasidrane v nemško-judovski marksistični ideologiji? Kdo more trditi, da bi bil katerikoli sedaj vladajoči politični organ v domovini resnično slovenski, ko predstavlja le eno samo, komunistično stranko, komaj pet odstotkov slovenskega naroda?

Slovenski narod ni bil nikdar gmohta bitij iz mesa in krvi pa brez duše, v kar ga hočejo spremeniti v svoji materialistični blaznosti Tito, Kardaš in drugi prodanci marksističnemu satanizmu.

Narodni odbor za Slovenijo je sedaj v tujini, toda ta tujina obsega ves svet. Vanj je vključena domovina, ker drugače sploh biti ne more. Nikdar v zgodovini slovenski narod še ni bil tako velik, kakor je danes. Komunistična diktatura v domovini ga že trideset let hoče zožiti na totalno omejenost ničle, iz katere naj ne bi imel možnosti duhovnega in političnega razmaha, a se je razmahnil čez ves svet, na vse kontinente. Nobena vase zaprta ideologija, kakor je marksistična, mu ne more preprečiti razvoja, kakor mu je določen v božjih zgodovinskih načrtih.

Slovenski ljudje doma in v zamejstvu ne morejo v javnosti svobodno govoriti in ne morejo prosto odločati o samih sebi in zase. Edini povsem svoboden glas slovenskega naroda, ki prost govori za vse Slovence, za tiste dana, za one v zamejstvu in za nas v zdomstvu, ki obsega vso slovensko raznolikost, ki je prost službe komur koli, razen slovenskemu narodu, je Narodni odbor za Slovenijo. Svobodno govori za Slovence na vseh petih kontinentih. Najvišji interes Narodnega odbora za Slovenijo je interes slovenskega naroda.

ZA ZASTAVO GREDO LJUDJE UREJENI

Nekaj misli iz govorov pokojnega predsednika NO za Slovenijo DR. MIHA KREKA v Buenos Airesu ob 50-letnici prve slovenske vlade, proslave narodnega praznika 29. oktobra in dneva slovenske zastave leta 1968.

„Komunistična sila doma in po svetu je po vsej zunanji podobi močnejša, kot je bila, ko nas je pognala na hegusko pot. Zmožnost ohranjanja, samoohranitve komunističnega sistema in njegove moči v družbi se je izkazala za mnogo večjo in silnejšo, kot moč fašizma in nacizma.“

„Ta dva sta propadla. Človeštvo z njima nima več opravka. Komunistem, ki je filozofski in spciološki prvak med tremi boleznimi moderne družbe, pa je ostal in razširil svojo moč preko tretjine človeštva, prodorno napada dalje in uspešno izpodkopljuje temelje demokratičnega reda in vsake svobodne družbe po vseh kontinentih v vseh civilizacijah in kulturah. Kar neverjetno je, kako svobodni protikomunistični svet stoji, bolj pravilno — leži — pred enmigo komunistične sile kot začaran, paraliziran, ves neboljen, kot da si ne zna in ne more pomagati.“

„Mislim, da so škodljivi, ali vsaj čisto nepotrebni vsi spori glede našega dela, programa in ciljev v bodočnost. Ves politični program emigracije kot celote v odnosu do domovine se da točno izraziti s temile kratkimi besedami: Pomagati slovenskemu narodu, da doseže politično svobodo. Ko bo svoboden, si bo naš narod doma že sam uredil svojo družbo in državno življenje po svoji volji in izbiri.“

„Če kdaj, mora biti v tej gigantski borbi za svobodo proti komunistični revoluciji in diktaturi protikomunistična fronta strnjena v vsakem narodu.“

„Mi pa, ki imamo domovino na narodnostni tromeji, na križišču cest iz Podonavja v Apenine in Sredozemlje, kjer se križajo interesi, da nikjer podobno, moramo poleg komunistične nevarnosti imeti stalno pred očmi še nevarnost, da nam napačen korak in nesloga med nami samimi lahko vsak hip prinese pogubo vsega, narodne samostojnosti, neodvisnosti, državnosti, kolikor smo je pred 50 leti dosegli. Prvo pravilo nam mora biti: složno čuvati pridobljeno. Šele ko bo to po sedanji krizi in napetosti utrjeno in zavarovano, bo moč klesati naslednjo stopnjo naprej in navzgor.“

„Za zastavo gredo ljudje urejeni. Po svetu hodi na tisoče gruč, nešteto gruč, brez zastav. In to so gruče. Ljudje ob zastavah pa pomenjajo red; pomenjajo sistem, enotno voljo. Slovenska zastava naj vihra po vseh kontinentih, v vseh državah, v vseh krajih sveta in naj nam vsem Slovcem pomeni isto. Izseljenim Slovcem naj bo še posebej simbol, da smo del naroda in ne morda odplavljeno gradivo, ki ga je zaneslo v tuje vode in tam izginja.“

„Dan narodne zastave naj nas dviga, da bi gledali narodno poslanstvo v čisti ljubezni do vsega, kar nam zastava pomeni. Zastava združuje, zastava gre naprej, zastava vodi.“

Vzpodbuda koroškimi bratom

BESEDA SENATORJA LAUSCHETA

Kot smo že poročali v našem listu, je avstrijska vlada na Dunaju začela novo ofenzivo proti slovenskemu življenju na Koroškem. Pod pretvezo postavljanja dvojezičnih napisov hoče izvesti šteje manjšine, katerega koroški Slovenci odločno odklanjajo, in proti kateremu so se izrekle vse delegacije manjšinskih skupnosti na nedavnem manjšinskem kongresu v Trstu.

Proti takemu postopanju dunajske vlade rojaki na Koroškem nasprotujejo, in v ta svoj boj polagajo vse sile. Tako je bil 6. oktobra tudi protestni zbor, kjer je nad 700 krajevnih odbornikov in zaupnikov, na poziv Narodnega sveta koroških Slovencev izreklo najostrejši protest proti postopanju vlade in se soglasno izreklo za internacionalizacijo koroškega problema.

Vsi svobodni Slovenci po svetu stojimo trdno v pripravljenosti, da po svojih močeh branimo pravice koroških bratov. Bodrino jih v njihovem boju za svoje pravice, kot jih je pred kratkim bodril ameriški senator slovenskega rodu Frank Lausche, ki je ob priliki obiska koroškega zbora Gallusa tedaj Koroščem naslovil sledeč govor:

Hvala vam za vaše občutno in dovršeno petje, ki ste nam ga prinesli v dar iz slovenske Koroške. In kaj naj vam mi damo v znak naše iskrene zahvale? Zagotovilo, da poznamo vaše posebne težave in da v vaši borbi za ohranitev in okrepitev dvanaajsetletne slovenske dediščine na Koroškem stojimo z vami in vas podpiramo.

Slovenski narod bo preživel meddoležne marksistične diktature, preživel ga bo tudi Narodni odbor za Slovenijo. Marksizem je bil narodu vsiljen od zunaj, Narodni odbor za Slovenijo je zrasel iz njega. Troedina Slovenija v svetu: domovina, zamejstvo in zdomstvo je narodno nerazdružljiva enota, z ednim svojim svobodnim glasnikom v svetu: Narodnim odborom za Slovenijo. PF

Koroška slovenska pesem, ki ste nam jo prinesli, je v svoji starodavnosti, folklorni posebnosti in glasbeni edinstvenosti morda najbolj pristen izraz slovenskega porenja in značaja dolin, ravnin in gora južne Koroške. Nocoj ni čas, da bi naštevati številne druge slovenske značilnosti južne Koroške. Želim pa poudariti eno dokazno dejstvo, ki je tako nedvomno, da morda prav zato o njem tako malo govorimo in slišimo. V mislih imam najstarejšo obstoječo ustanovo vaše dežele in države — župnijsko cerkev. Čeprav pod nemškimi škofi, je tudi danes na južnem Koroškem večina župnij s slovenskimi duhovniki in verniki. O tem nepretrganem dvanaajsetletnem dejstvu pričča tudi to, da sta ob letošnja novomašnika na Koroškem slovenskega rodu. Če imajo o tem na Dunaju kake dvome, naj se obrnejo na celovškega škofa.

Zato ni samo vaša javna pravica po členu sedmem zaveziške državne pogodbe z Avstrijo, temveč tudi vaša naravna in zgodovinska pravica in moralna dolžnost, da neustrašeno vztrajate na zahtevi po obveznih dvojezičnih šolah v vseh občinah južne Koroške, na pravici sorazmerne udeležbe slovenskih kulturnih in prosvetnih ustanov v deželnih in državnih podporah in na popolni javni enakopravnosti slovenskega jezika po švicarskem in južnotirolskem vzgledu.

Prav tako je v smislu državne pogodbe pravica in dolžnost vaše matične države — republike Slovenije, da sama in prek zveze vlade v Beogradu mednarodno uveljavlja te vaše pravice in obveznosti Avstrije za dosledno izpolnitev sedmega člena državne pogodbe. Kot sopodpisnica te pogodbe mora tudi Sev. Amerika primerno podpreti te upravičene zahteve. V lastnem interesu Avstrije kot nevtralne države med evropskim vzhodom in zahodom pa bi bilo, da bi iz lastne politične modrosti kar najbolj širokogrudno tolmačila in izpolnjevala svoje državne obveznosti do

No se deje engañar

En las salas cinematográficas de Buenos Aires, se está proyectando estos días la película "Ofensiva 5" que pretende hacer la apología de la gesta realizada por los guerrilleros comunistas de Tito durante la segunda guerra mundial. La película constituye un vulgar panfleto, que incluso falsea la verdad histórica. La publicidad de la película utilizó par su promoción la siguiente frase: "Un hombre — un mito, un pueblo — una masacre".

Para responder a esta falsedad, grupos de jóvenes eslovenos distribuyeron a la salida de las salas un volante, cuyo texto era el siguiente:

— No se deje engañar por la película "Ofensiva 5!"

Un hombre: Tito, jefe de la dictadura comunista en Yugoslavia.

Un mito: La utopía de la autogestión marxista.

Un pueblo oprimido: El esloveno, en la Yugoslavia marxista.

Una masacre: El genocidio de 12.000 eslovenos, asesinados por Tito, sin juicio, en Junio de 1945.

„Družini“ odevzeli potne liste

SALEZIJANECM ZA „KNJIZICE“ 8 MILIJONOV KAZNI

Močno je v svetu odjeknil napad slovenske (in posredno jugoslovanske) komunistične vlade in partije na Cerkev, zlasti pa na verski tisk, kar se je izkazalo v ukrepih proti verskemu tedniku „Družina“ iz Ljubljane, in koperskemu mladinskemu mesečniku „Ognjišče“. Očitno partijska politika ni mogla več ostajati v mejah „mirnega sožitja“ napram tem listom, ki so s svojim pisanjem širili versko zavest med narodom, zlasti pa med mladino. Bilo je treba torej poiskati kakršenkoli vzrok, da se jih ustrahuje, da se jih potisne v ojnice, v katerih partijskim namenom ne bi mogli več škodovati.

Pritisk na uredništvo in upravi „Družine“ ter „Ognjišča“ je trajal že štiri mesec. Poročali smo že o raznih ukrepih, o preiskovanju in nadlegovanju, ki je le strahovanje olepšano z uradnimi rokovnicami. Med te ukrepe pa spada tudi odlok, po katerem so vsem urednikom, pa tudi ženskem osebju v upravi odevzeli potne liste. Zdaj pričakujejo procesa. Tožbe, ki jim jih nprtujejo, so znane. Poleg „administrativnih netočnosti“ so v uredništvu Družine našli nekaj tujih in emigrantskih listov — za partije hud zločin. Pri „Ognjišču“ so nabirali za lačne in potrebne — to je v Jugoslaviji velik delikt.

A ta napad je šel še v tretjo smer. Salezijanski duhovnik g. Štuhec, ki je bil prej v Trstu, je živel in deloval zadnja leta v Ljubljani. Na Rudniku, kjer je bil župnik, je izdal majhne „Knjižice“, kakor so jih salezijanci izdajali že pred vojno. Seveda so prosili za dovoljenje izdajanja. Sedaj so jim naložili kazen osem milijonov dinarjev. Kakšna bo šele kazen za „Družino“ in „Ognjišče“.

Slovenski škofje so seveda stopili odločno in bran za urednike. Pravilno so sodili, da napad na verski tisk indirek-

tno pomeni napad na Cerkev in na njih same, kajti oni odgovarjajo za liste in knjige, ki jih po ustavi morejo izdati. In v tem je tudi smisel škofovske obrambe, namreč, da verski tisk nikdar ni pisal proti ustavi, marveč da je bilo vse delo in pisanje opravljeno v mejah ustave.

Najbolj pa seveda jugoslovanske komuniste jezi, da o zadevi obširno piše svetovno časopisje. Najprej so zadevo hoteli naprtiti urednikom, češ da so oni novice spravili v svet. A lahka je bila obramba proti tem tožbam, ko je pač sama agencija Tanjug dajala obširne izjave o zadevi in o tožbah, katere skušajo naprtiti urednikom obeh listov.

Pa tudi drugače se smejejo komunisti. Proti dr. Ivanu Merlaku, uredniku „Družine“, so komunisti nekje z Dolenjskega poslali na ljubljanski radio izjavo, da naj „tak zločinec“ ne hodi predavati v njihovo vas, kamor ga je bil povabil krajevni župnik. Takoj drugi dan, potem ko ga je radio sramotno napadel, pa je iz istega kraja prišlo polno vabil, da naj le pride predavati. Iz tega se vidi, koga predstavljajo krajevni partiji.

O „knjižicah“ pa so na partiji izrecno dejali, da ni prav nič potrebno, da se izdajajo. To je zanje prazno pisanje, šund tisk, ki ne zasluži, da se širi. Čisto jasno je pač, da vsa ta gonja zasleduje le en cilj: spraviti verski tisk, ki ima velik vpliv, v slabo luč in v težave. Tudi jih bodo s kaznimi tako pritisnili, da jim bodo otežkočili, ali morda celo onemogočili, izdajanje listov in knjig. Pač nova stara taktika komunizma, ki pa kljub vsemu, kljub prilizovanju v Vatikanu in beograjskem protokolu, vidi „opij ljudstva“ in jo skuša z vsemi sredstvi iztrebiti iz srca vernega slovenskega naroda.

Tito odlikuje slovenske duhovnike

Nekateri slovenski duhovniki so prejeli ob 25-letnici „Slovenskega duhovniškega društva“ razna Titova odlikovanja. Ti dobitniki so dr. Anton Trstenjak, dr. Janez Janžekovič, Mihael Jerič, vsi iz Ljubljane, Leopold Jurca, stoini prošt in generalni vikar iz Kopra, Alojzij Kocjančič, župnik s Klanca pri Kozini, Ivan Camplin iz Dobrovnika v Prekmurju Franc Mate, župnik iz Vefikih Laš, Jože Žabkar župnik iz Kropce, Ježe Gregorič, župnik iz Bevk, Franec Lokar, župnik iz Gor. Logatca, Franc Vrolj, žup. z Brda pri Lukovici, Janez Drole, prior kartuzije Pleterje, Ivan Voda, župnik iz Straš pri Ptuj, Štefan Cergulj, župnik iz Križevcev pri Ljutomeru, Roman Kavčič, župnik iz Dolenjskih Toplic in Ivan Pregelj, župnik iz Leskoveca pri Krškem. Odljokovanja sta prejela prva dva, Trstenjak in Janžekovič, „za svoje znanstveno delo“, nekateri za „dolgoletno neenako borbo s potujočevalno politiko fašizma na Pri-

koroških Slovcem, ki jih zagotavlja sedmi člen iste državne pogodbe, katere je Avstrijo rešila iz ruševin nacističnega rajha, ki je hotel Slovence zbrisati z evropskega zemljevida.

Dragi koroški rojaki! Zaupajte in vztrajajte! Pravica in bodočnost sta na vaši strani!

morskem med obema svetovnima vojnama“, ostali pa za „zasluge med „Narodno osvobodilno borbo“ in še po njej“.

„Slovensko duhovniško društvo“ je naslednik Ciril-metodijskega društva, ki je bilo ustanovljeno 25. septembra 1949; organizirano je kot društvo v smislu sedanjih titovskih predpisov, njegov cerkveno-pravni status pa ni urejen. Društvo je imelo svoj občni zbor, katerega se je udeležilo okoli sedemdeset slovenskih duhovnikov. Občni zbor je bil 25. septembra kar v klubu poslancev. Udeležili so se ga seveda tudi visoki rdeči oblastniki, med njimi Mitja Ribičič, Franc Kimovec, Tone Fajfar in seveda predsednik in podpredsednik „Komisije za verska vprašanja“ pri SRS, Rudi Čačunovič in Tone Poljšak. Zborovalcem je govoril znani udbaš Mitja Ribičič, ki ni mogel brez fraz o klerikalizmu in klerofašizmu, predsednik društva Stanko Cajnkjar pa mu je odgovoril, da se bo „novi odbor še bolj povezal s Socialistično zvezo delovnega ljudstva“ in pripomnil, „da bi bilo marsikaj drugače, če bi vsi slovenski duhovniki stopili v društvo, zakaj potem se nekatere stvari, ki so se zgodile, ne bi zgodile.“ Najbrž je Cajnkjar ob tem mislil na probleme z oblastmi, ki jih imata edina verska časopisa v Sloveniji tednik „Družina“ in revija „Ognjišče“ in njuna urednika Drago Klemenčič in Franc Bole.

PROBLEM TUJIH DELAVCEV V ZAHODNI EVROPI

PLEBISKIT V ŠVICI

Med prve resne znake, da zahodnoevropske države postajajo utrujene od množice tujih delavcev, dasi jim koristijo kot cenena delovna sila, spada vsakakor plebiscit, ki se ga je majhni nacionalistični stranki posrečilo organizirati v Švici, da so volilci minulo nedeljo odločili, ali naj iz Švice izženejo polovico tujih delavcev ali ne.

Stranka je nabrala 50.000 podpisov, kolikor jih je po zakonu morala, da je vlada bila prisiljena pripraviti plebiscit o tujem vprašanju. V Švici je trenutno 1.100.000 tujih delavcev ter so strankini propagandisti pozivali prebivalstvo, naj jih polovico izžene, da ne bo v Švici ostalo brez dela več tisoč švicarskih državljanov. Opazovalci so menili, da bo plebiscitni rezultat zelo uravnotežen, dasi niso dvomili nad porazom strankinega programa. Toda rezultat je vse presenetil, tuje delavce prav prijetno: 67 odstotkov švicarjev je glasovalo proti izgonu. Plebiscita se je udeležilo 70 odstotkov volilnih upravičencev.

Temu rezultatu je pripomogel tudi direkten poseg vlade v plebiscit. Vladni propagandni organi so opozarjali dr-

žavljane, da bo v nevarnosti celotna švicarska gospodarstva in finančna struktura, če bi do tako temeljitega izgona tujih delavcev prišlo. Prav tako bi trpela Švica na svojem moralnem ugledu, ki ga uživa v svetu.

Stranka Narodna akcija, ki je plebiscit organizirala, a ga je izgubila, je po objavi rezultata izjavila, da bo predložila volilem nov načrt, „sicer manj drastičen, toda v isti smeri.“ Stranka ima namen doseči „v doglednem času“ izgon tujih delavcev iz države.

Med tujimi delavci v Švici je največ Špancev, Italijanov in Jugoslovancev.

Tudi po drugih zahodnoevropskih državah začnajo resno razpravljati o problemu tujih delavcev, najbolj pa so za negativno rešitev tega vprašanja zaskrbljene države, ki so delavce izvozila, med njimi Titova komunistična Jugoslavija. Ta rešuje brezposelnost v svojem socialističnem „samoupravljanju“ z izvažanjem delovne sile, katera potem rešuje vsakoletni proračunski deficit Titovega režima z milijonskimi dolarskimi pošiljkami domov.

Moskva se udaja čilskemu pritisku

KREMELJ V STIKU Z MEDNARODNIM KRIŽEM

Čilski podtajnik zunanjega ministristva Claudio Collados je na tiskovni konferenci v Santiagu v Čilu objavil, da je Moskva preko Mednarodnega rdečega križa sporočila, da je „pripravljena preučevati možnost izpustitve na svobodo političnih pripornikov v ZSSR istočasno z izpustitvijo na svobodo političnih pripornikov v Čilu.“

Medtem ko iz Havane na izziv čilskega predsednika grala. Pinocheta še vedno ni odgovorila, je bilo zgornje sporočilo podtajnika Colladosa prvi znak, da so v Moskvi ugotovili, da jim bo še nadaljnji molk bolj škodil, kakor koristil.

Collados je na tiskovni konferenci tudi objavil, da je Mednarodni rdeči križ poslal Pinochetovo ponudbo v Moskvo in v Havano še 11. septembra t. l. in da je Kremelj šele sedaj prvič reagiral na čilsko noto. Moskva seveda še ni odgovorila direktno čilski vladi, temveč le Mednarodnemu rdečemu kri-

žu, ki velja za posrednika v tej zadevi med ZSSR in Čilom. „Formalno noto sovjetske vlade pa čilska vlada pričakuje v gotovem trenutku,“ je pojasnil Collados.

Dasi zadeva še ni prišla na točko, ko bi se moglo govoriti o izmenjavi odn. izpustitvi pripornikov bodisi v Čilu bodisi v ZSSR, pa so nekatere tiskovne agencije že vedele poročati o „seznamu 100 čilskih političnih pripornikov, ki da ga je čilska vlada dobila iz Moskve, za katere Kremelj prosi, da bi jih izpustili na svobodo.“ Collados je obstoj seznama zanikal in izjavil, da „ima sovjetska vlada, kolikor ve, zaenkrat samo namen tak seznam sestaviti.“

Čilska vlada še vedno sprejema z vseh strani sveta sezname političnih pripornikov v ZSSR, za katere razne organizacije prosijo grala. Pinocheta, da bi jih uvrstil na listo, ki jo bo ob prijliki čilska vlada poslala Moskvi.

Egipt spet k Moskvi

SADAT RAZOČARAN NAD ZDA

Egiptčanski diktator Sadat je pred kratkim poslal v Moskvo svojega zunanjega ministra Ismaila Fahmija, ki se je s sovjetskim kolegom Gromikom dogovoril, da se bosta Sadat in Brežnev sestala na vrhunsko konferenco prihodnjega januarja v Kairu.

Brežnev in Sadat sta se zadnjikrat sestala aprila 1972, ko so se odnosi med ZSSR in Egiptom iznenada močno ohladili, zlasti, ko je Sadat ukazal sovjetskim vojaškim svetovalcem takojšnjo

vrnitev v ZSSR.

Ta nov obrat v egiptčanski zunanji politiki opazovalci pripisujejo dejstvu, da se je Sadat že pred več meseci odločil začeti v Egiptu vpeljati nov gospodarski program za katerega je pričakoval ameriške podpore, a je ni dobil v taki meri, kakor je računal.

Prav tako je bil Sadat prepričan, da bodo ZDA prisilile Izrael sprejeti mirovne pogoje, ki so jih postavljali Egipt in za njim druge arabske države,

čne menjave pri tem so bile spretno izpeljane. Dinamično je bila nekoliko blede.

V naslednji Ipavčevi „Imel sem ljubi dve“ smo slišali prvi Zorčev solo. Za njim pa Brasovo privedbo koroške „Je na Dravci meglica“. Uživali smo ob mirnosti njunih tihih in dolgih tonov, ki pripravljajo pevcu nevarnost za „portando“ in „glisando“. Prav tako doživeto so podali še tretjo koroško „Dober večer, luba dakle“, ki je nudila pevčemu priložnost, da so zopet pokazali ritmično prožnost. V Jerebovi „Moj deklíč“ smo prisluhnili ubranemu in zvonkemu sotu Mežnarja Toneta.

V sredo programa so bile vstavljene tri znane tuje skladbe. Dopolnjevale so ga, pravzaprav ne bi mogle manjkati. Oktet je hotel z njimi dokazati, da se zna živjeti v neslovenske pesmi. A tudi oddolžitve latinski deželi je bila potrebna. Fink Rok je zanje priredil Gomez-Carrillovo „Dos Palomitas“. Zelo lepo je izvenela v tej obliki, ki se je predvsem naslanjala na harmonijo. Tukajšnji zbori jo krasi predvsem z dinamičnimi kontrasti. Veliko odobravanje v dvorani je vzbudila mehikanska po Nobleu „Antonino“. Preprosta šaljivka je tudi pevce razvedrila, da so jo podali s srednjeameriško ognjevitostjo, ki je zrasla iz zelo dobrih in razločnih pianissimov.

Mednarodni teden

MOSKVA se je zaradi reševanja svojega gospodarstva z ameriškim dolarji omeščala in pristala dovoliti letno gotovemu številu sovjetskih judov emigrirati v Izrael. Poročajo o številki 60.000, kolikor jih je Izrael pripravljen letno vključiti v svoje gospodarstvo. Mnogi opazovalci se sprašujejo, kdaj bo ameriška ali katera koli druga vlada pritiskala na Moskvo, da bo dovolila tudi drugim sovjetskim državljanom prosto odhajanje iz ZSSR, ne samo judom. Nekateri menijo, da bi bilo tako dovoljenje za Moskvo nevarno, ker bi stotisoče prebivalstva zaprosilo za odhod iz sovjetskega socialističnega „raja“, svobodni svet pa jih ne bi mogel absorbirati, ne da bi sam trpel gospodarsko škodo.

KISSINGER se ne namerava udeležiti sestanka Medameriške organizacije v Quito, na katerem bodo odločali o ukinitvi sankcij proti Kubi, ki jih je organizacija sklenila leta 1962 in 1964. Kissinger da je zadržan zaradi problemov na Bližnjem vzhodu. Sestanka se tudi ne bo udeležil argentinski zun. minister Vignes, „ker je Quito zaradi svoje višine (2400 metrov nad morjem) nevaren za njegovo zdravje.“ Predlog o ukinitvi sankcij podpirajo Argentina, Ekvador, Mehiko, Panamá in Perú, medtem ko mu nasprotujejo Bolivija, Čile in Urugvaj.

CHURCHILLA, medvojnega britanskega predsednika, so na švedskem levicarijariji proglasili za „vojnega zločinca“, ker da je „za dve leti zadržal severno-ameriško invazijo Evrope, da bi omejeval Hitlerju prej uničiti ZSSR.“ Dejanjsko pa je Moskva zahtevala odprtje „druge fronte“ leta 1942, da bi tako Amerikanci doživeli poraz, ko je bila Hitlerjeva vojaška moč na višku in bi si potem po Stalinih načrtih po predhodnem pomirjenju med Moskvo in Berlinom spet nacisti in komunisti delili Evropo.

a je tudi tu ugotovil, da je izraelski vpliv v ZDA večji, kakor je mislil.

Z odhodom Nixona iz Bele hiše je istočasno začela temneti tudi Kissingerjeva zvezda na mednarodnem diplomatskem nebu. Kissingerjeva politika hitrih diplomatskih zmag je že zgodovina, Izrael pa je s svojim staljščem obstal na točki, ki so jo postavili v Tel Avivu in ne v Washingtonu. Sadata taka politika ne prepriča več ter se je spet oprijel politike izigravanja obeh velesil, ZDA in ZSSR, za kateri ve, da sta obe zainteresirani v Sredozemlju in posebej v Izraelu.

Od ZSSR Sadat pričakuje novih gospodarskih in vojaških podpor, za gospodarsko obnovo države in za nov pritisk na Izrael. Vpliv Zahoda v Egiptu je spet na kocki in trenutno kaže, da se je Moskvi posrečil nov vdor v Egipt, na račun Washingtona. V sled arabske orientalske negotovosti pa tudi Moskva ne ve, koliko časa bo mogla obstati na položajih, ki si jih je spet pridobila v Egiptu.

Prvi del je zaključila črna duhovna pesem „Deep River“. Zelo dobro jo je vodil solist Marinček Janez. Njegov glas je poln, krepek in mehki hrkati. Interpretacijo mu olajšuje naravni nastop. Ostali — predvsem basi, ki imajo v novem članu Fajfarju odlično moč, so zelo dobro pobarvali globino črnske molitve. Peli so jo v dobri severnoameriški angleščini.

Maistrova „Završki fantje“ v Adamičevi harmonizaciji je postavila na oder drugi del koncerta. V njej smo spoznali novega solista Mežnarja Toneta. Pel je letos svoj prvi solo. Njegov globoki bariton je mehek, ritmično prožen in odločen. Morda je nastavljen precej nizko — na trdem nebu bi verjetno bil zvočnejši. Završke fante je zapel gladko, brez posebnih interpretacijskih učinkov. Prepričani smo, da bomo za tem prvim mogli poslušati še mnogo njegovih solov.

Z naslednjo „Dobru sem pisemce“ so segli po tematiko v Kobarid. „Vse rožice rumene“ v Adamičevi priredbi je bil zopet lep dvogovor med prvim tenorjem in drugim basom. Verbičev „Vasovalec“, ki z visoko harmonizacijo mnogo zahteva od tenorjev in od baritona-solista, je vzbudil med poslušalci posebno odobravanje. Janez Mežnar je to lirično partituro zapel nežno in sonorno po doživeto.

Koncert se je stopnjeval v starepianissimo.

„Kajti odznotraj, iz človeškega srca, prihajajo hudobne misli, prešušta, nečistovanje, uboj, tatvine, lakomnost, zlobnost, zvičajnost, razuzdanost, zavist, bogokletstvo, oholost, nespametnost. Vse te hudobije prihajajo odznotraj in človeka omadežujejo.“

Evangelij sv. Marka 7, 21-23

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Politični teden v Argentini, od torka, 15. t. m. dalje, pa do danes, je bil razgiban, kot že dolgo ne. In to vsled zunanjih vidnih pretresov, in vsled manj vidnih sprememb, ki se opažajo v vladnem delovanju in v začrtavanju bodoče vladne politike.

Tisti terek zvečer, je neprijetno dirnila narod novica, da je gverilska skupina oskrnila grob bivšega argentinskega predsednika za časa Osvobodilne revolucije generala Aramburuja. Truplo ubitega predsednika je ta skupina ugrabila iz grobnice in ga odnesla neznano kam. To početje je v prvi vrsti odločno obsodila sama predsednica države, in tudi ves narod, vse politične skupine.

V četrtek, 17. oktobra, (obletnica, odkar je leta 1945 narod na „najskem trgu rešil iz zapore tedaj polkovnika Perona, in ga postavil na mesto, s katerega se je potem povzpela na predsedništvu) se je majski trg ponovno napolnil z delavsko množico. Glavna delavska konfederacija je napovedala stavko od 10. ure dalje in organizirala pohod na mesto. Ljudstvo je z balkona vladne palače pozdravila predsednica, gospa María Estela Martínez de Perón, ki je med drugim tudi objavila sestavo velike paritetne komisije, na kateri se bo preučevala povišica delavskih plač.

Od tedaj naprej pa so znova oživele

govorice o bližajoči se ostavki gospodarskega ministra Gelbarda. Zanimivo je bilo, da je vlada kmalu za tem objavila, da je deficit v letošnjem proračunu, katerega je izglasoval kongres, kar 25.813 milijonov novih pesov. Že v ponedeljek, 21. je potem bilo objavljeno, in nazadnje uradno potrjeno, da je José Gelbard zapustil mesto gospodarskega ministra in z njim vsa ekonomska ekipa. Zanimivo pa je tudi to, da je bil na to mesto takoj imenovan dr. Gomez Morales, bivši predsednik centralne banke, ki je s tega mesta odstopil zaradi številnih nesporazumov s takrat še ministrom Gelbardom. Opazovalci menijo, da bo sedaj vlada krenila na pot stvarnejše gospodarske politike. Zlasti pripisujejo novemu ministru (še iz prejšnjih izkušenj) velike zmožnosti za ustavitev inflacije, ki je zadnje čase vladi delala hude preglavice.

Omenimo še, da je v ponedeljek, 21., pričela uradno delovati intervenirana buenosaireska univerza. Nekaj fakultet je bilo že prej odprtih, a tri (filozofija, arhitektura in eksaktné vede) so ostale že naprej zaprte. Te so najbolj politizirane in z najbolj levicarskim kadrom aktivistov. Intervencija tu skuša reorganizirati profesorski kader in pripraviti vse, da bi preprečila nadaljnjo izrabljanje univerzitetnih učilnic in levicarske politične namene.

Partijsko gospodarstvo v Jugoslaviji

NIZANJE ŽIVLJENJSKE RAVNI

Kljub letošnji bogati žetvi pšenice in drugih žitaric so se letos cene kruhu in drugim močnatim produktom v komunistični Jugoslaviji dvignile za skoro sto odstotkov.

Letošnja žetev v Jugoslaviji je dosegla 5,4 milijona ton pšenice in drugih žitaric. Ker Jugoslavija za prehrano prebivalstva in za redne zaloge potrebuje 5 milijonov ton žita, bi 400.000 ton predvidoma ostalo celo za izvoz — če bi računali partijskih gospodarstvenikov odgovarjali stvarnosti.

Ti računali se namreč podirajo ob ugotovitvah, da je bilo letos v komunistični Jugoslaviji uničenega 187.000

ZDA IN ZSSR so sklenile novo pogodbo o prodaji 2,2 milijona ton ameriškega žita in koruze Moskvi za 400 milijonov dolarjev. Washington je prodajo žita Moskvi znižal, da ne bi povzročil dvig cen kruhu na domačem trgu. Leta 1972 je ZSSR nakupila v ZDA 17 milijonov žita ter so morale ZDA doma zato zvišati ceno kruhu.

velikane zborovne pesmi. Nekaterim so prijetno obujale spomine, ostale pa so z njimi seznanjale. Devova „Flosarska“, ki je s svojim opisovanjem splavarstva lep primer programske glasbe, jim je v ritmu stekla preko crescendov kot vesta po vodi in splavi mimo obrobni vasi. Maroltovo „Moja kosa je križauca“ iz Roža — je dobro podal dirigent-solist. Bila je to nekoliko nova verzija — boj živa, manj melodična. Programska glasba se je nadaljevala v Potočnikovih „Mlatičih“. Zaupali so mi, kako so fizikalno — znanstveno ugotavljali tempo te pesmi; saj prihajajo za eno generacijo prepozno, da bi še bili mogli slišati mlatiče po naših vaseh.

Nato so nas zopet peljali na Koroško. Zorec je zapel Kernjakovo „Mojce, le vzem' m' ne“. Potem Janez Mežnar v Kernjakovi „Juhe, pojedamo v škofčeti“. Ta je po svoji razgibanosti skoraj koroška redkost. Besedno skušnjo kratkih not so srečno prestali.

Simonitijska „Ciganska siróta“ je skladba kot nalašč za Rodeta. Odkril nam je z njo lep napredek. Mirna in sanjava melodija se je povsem skladala z njegovim glasom, ki je posebno v nizkih tenorskih legah mehek in poln ter dobro nastavljen. Imel je veliko oporo v mrmrajočem zboru, ki ga je spremljal. Dvorana je pazljivo poslušala nežne

ton kruha. Gre za slab kruh, ki ga pečejo državne pekarnice, kjer osebje, ker nima lastne iniciative, pripravlja krušno testo malomarno, da kruh navadno že v dveh ali treh dneh postane neužit. Količina 187.000 ton kruha, vrženega proč, predstavlja količino hrane za 2 milijona ljudi letno, po vrednosti na svetovnem trgu pa 63 milijonov dolarjev.

Povprečna potrošnja kruha v komunistični Jugoslaviji je trenutno 90,5 kg. letno, kar predstavlja 11,2 kg. več, kakor je bila leta 1971. To dejstvo zavrača partijske analize, v katerih so trdovratno trdili, da se bo poraba kruha v Jugoslaviji zmanjševala, tako da bo leta 1980 potrebnih samo 4,5 milijona ton žita za notranjo potrošnjo. Te napovedi partijskih „gospodarstvenikov“ so slo-nale na prepračanju, da se bo življenjska raven v državi neprestano dvigala. Toda večja poraba kruha je močan dokaz naraščajoče revščine in vedno manjše potrošnje mesa, sadja in zelenjave v Jugoslaviji. Poraba mesa se je letos v državi znižala za 4 kg. na osebo v primeri z lanskim letom. Življenjska raven se v komunistični Jugoslaviji niža.

Končni uspeh je pevovodja želel doseči brez hrupa. Po zaključno pesem je šel zopet na Koroško. Zorec je dal „Pojdam u Ruče“. Ta je bila tokrat njegova najboljša točka. Zorčev tenor je prijeten. Odkriva velike sposobnosti. Čeprav morda ta večer zanj ni bil najbolj ugoden, je pokazal napredek v različnih smereh. Predvsem je postal naravnejši in neprisljen, bolje nastavljen in zato prodornejši.

Ko se je zadnja melodija iztekla v tišino, je dvorana z burnim aplavzom zahtevala dodatke: Bajukovo „Kje je moj mili dom“, „Antonino“, ki so ga izrecno posvetili mnogim argentinskim gostom, in „Juhe, pojedamo v škofčeti“.

Nastopali so v svoji uniformi — slovenski narodni noši. Sceno — kmečko izbo — je okusno pripravila Magda Zakrajšek. V dvorani kopica spretnih rediteljev! V razkošnem programu je napisal uvodnik dr. Tine Debeljak!

Koncert je nov uspeh Buenosaireskega slovenskega okteta, nov uspeh našega glasbenega udejstvovanja in nov uspeh Slovencev v svetu. Ponosni smo nanj.

Daje pobudo za naprej — to se pravi za navzgor. Stremeti se more samo kvitku. Oktet naj postane naš poslanec tudi na zunaj!

Čestitamo k uspehu!

PO TRDITEV NAŠE ŽIVLJENJSKE SILE

OB VELIKEM DOGODKU

Osemindeset razstavljalcev predstavlja na EXPOSLOV-u 74 narod, ki je hotel živeti.

Po dolgih letih vojnih grozot je leto 1945 večini narodov sveta vrnilo njihove človečanske pravice in so se mogli posvetiti novi gradnji opustošene domovine ter vzpostaviti moralnih vrednot, ki so jim bile sistematično znikane.

Slovenski narod ni doživel te sreče. Njegovi branitelji krščanstva in narodnosti so morali na pot izgnanstva. Spremljale so jih samo neomajna vera v božjo Previdnost in polne roke volje do novega življenja.

Nepozabna poteza argentinske vlade je odprla vrata v to deželo sedmim tisočem src, ki so hotela v meri svojih moči pomagati, da se njihova nova domovina uveljavi med drugimi svetovnimi vesilami.

To majhno seme je padlo na tla, ki jih je Bog izredno radodarno blagoslovil. Zalival ga je sok svobode in pravice. Obsevali so ga žarki sonca, ki razsvetljuje sinjino in belino nikoli premagane zastave. In to seme je rodilo sad.

Ob petindvajsetletnici našega prihoda v to deželo čutimo dolžnost, da damo obračun o naši aktivni navzočnosti in s to skromno razstavo, ki je EXPOSLOV 74, izrazimo svojo hvaležnost argentinskemu narodu, da nas je sprejel medse brez pomislekov in nam izkazal zaupanje, za katerega se trudimo, da bi ga bili vsak dan bolj vredni.

Ni malo, kar smo storili. Na vseh področjih tukajšnjega javnega življenja nahajamo sledove slovenske dejavnosti. A prav gotovo smemo biti ponosni na svoje gospodarske uspehe, kajti skoraj tristo podjetij, ki jih ima v svojih seznamih SLOGA, pobudnica in pokroviteljica te razstave, je bilo takorekoč iz nič ustvarjenih. So posledica neuklonljive slovenske marljivosti.

Zato osemindeset razstavljalcev EXPOSLOV-a 74 predstavlja narod, ki živi

(Iz španskega uvodnika v razstavnem katalogu).

TAKO SE JE ZAČELO

Ko smo se po letu 1948 začeli nasejljevati v gostoljubni Argentini slovenski protikomunistični begunci iz italijanskih in avstrijskih taborišč, smo zelo malo poznali gospodarske prilike v novi domovini. Morda je bilo to vzrok, da smo se v teh začetkih bolj posvetili prosvetnemu in organizacijskemu delu. Po neuspelem poskusu skupnega gospodarskega udejstvovanja takoj v začetkih naše naselitve, je bilo še težje ponovno kaj podobnega organizirati.

Velike možnosti in prednosti gospodarske samostojnosti pa so se hitro zavedli požrtvovalni socialni delavci okrog organizacije Družabna pravda. Na pobudo te organizacije se je osnoval Stalni odbor za socialne dni, kateremu je predsedoval pok. prof. dr. Ivan Ahčin. Ta je 13. julija 1952 organiziral prvi socialni dan slovenskih katoličanov v Argentini, v dvorani pod cerkvi v Ciudadeli. Maks Jan je tedaj imel referat o socialnem in gospodarskem položaju Slovencev v izseljenstvu.

Tudi 2. Socialni dan se je vršil v cerkveni dvorani v Ciudadeli in sicer 28. junija 1953.

Na njem bila sprejeta ena sama resolucija, ki se je glasila: „Z namenom, da se olajša in pospeši gospodarski napredek in gospodarska osamosvojitve protikomunističnih Slovencev v Argentini, se osnuje Gospodarski svet, sestavljen iz enakega števila delodajalcev in delojemalcev, čigar naloga bo: Preučevanje in reševanje socialnih in gospodarskih vprašanj slovenskih naseljencev ter dajanje pobud in pomoči pri organiziranju gospodarske pisarne, nabavne in prodajne zadruga in zlasti pri ustanovitvi slovenskega denarnega zavoda v Buenos Airesu. Na socialnem dnevu se izvoli pripravljalni odbor, ki bo izvedel vse potrebno za osnovanje Gospodarskega sveta.“

V izpolnitev te resolucije je g. Janko Armšek že teden po socialnem dnevu sklical ustanovno sejo Gospodarskega sveta v čigar okviru je bila v načrtu ustanovitev Slovenskega gospodarskega društva, za katerega je že pripravil pravila g. Maks Jan. Tej prvi seji je sledilo še več drugih, na katerih so se iskale možnosti za delovanje obeh ustanov. Takoj v začetku je bilo videti, da bo veliko težav in ovir. V tistem času je č. g. Ladislav Lenček omogočil ugoden najem hiše v ulici Granaderos 61 v mestu in zamislil Gospodarsko pisarno, ki naj bi obema organizacijama nudila prostor in pisarniško moč. Načrt je ugajal in 4. julija 1953 je bil ustanovni občni zbor Konzorcija slovenske socialno-gospodarske pisarne. Za predsednika je bil izvoljen g. Pavle Mašič za tajnika g. Maks Jan, za blagajnika č. g. Ladislav Lenček, uradniško mesto pa je prevzel g. Marijan Loboda. Veliko se je poskušalo povezati slovenske podjetnike in jih pridobiti k sodelovanju z Gospodarsko pisarno. Uspeha ni bilo veliko. V zimskih mesecih so bili v Gospodarski pisarni dobro obiskovani in živahni gospodarski diskusijski večeri pri katerih je zlasti vne-

sodeloval prof. dr. Ivan Ahčin. Kmalu je v teh razgovorih prodrla misel o ustanovitvi zdruge. Dr. Franc Bajlec je pripravil osnutek pravil za poljedelско-gradbeno zadrugo za namenom nakupa svojege zemljišča za poljedelstvo in živinorejo, gradnjo stanovanjskih hiš in posredovanja ugodnih posojil. Zamisel je ugajala in 30. oktobra 1954 je bil na Granaderos 61 ustanovni občni zbor Slovenske gospodarske zadruga. Začetek je bil zadovoljiv: 28 rojakov, povečini trgovcev in podjetnikov je podpisalo in delno vplačalo za mšn. 14.500.— delnic. Izvoljen je bil upravni odbor: Dr. Bajlec, Jože Mavrič, Stanko Jerebič, č. g. Ladislav Lenček CM, Anton Godec, Rudolf Smersu, ing. Bojan Devetak, Ignacij Glinšek, dr. Jože Dobovšek, Ivan Ašič, Maks Jan in Marijan Loboda. Novi odbor je šel na delo z velikim navdušenjem; a kmalu so se pojavile prve težave. Nova zadruga ni imela pravega vira dohodkov. Za ustanovitev lastnega podjetja je manjkalo kapitala in ljudi. Že na prvi seji 9. novembra 1954 je bil sprejet sklep, da zadruga sprejma hranilne vloge in jih obrestuje po 6% letno. A odziva skoro ni bilo, manjkalo je zaupanja. In tedaj se je začel pravi križev pot Slovenske gospodarske zadruga, kasnejše Slovenske Hranilnice in današnje Kreditne zadruga SLOGA. Nazaj ni bilo mogoče, naprej ni šlo. Živo smo se zavedali, da če propademo, za lep čas ne bo mogoče med Slovenci v Argentini misliti na kakšno skupno gospodarsko akcijo. Kaj vsega nismo poskusili, da bi obstali! Da so odborniki vso stvar vzeli resno je dokaz, da so 7. aprila 1955 podpisali skupno garantno pismo, v katerem je vsak jamčil z mšn 10.000.— za vloge vložene v zadrugo. Za nekatere od podpisnikov je takrat ta vsota pomenila več kot 6 mesečnih plač. Prav je, da ob dvajsetletnici zvezo za njihova imena: Jože Mavrič, Jože Jenko, Ivan Ašič, dr. Franc Bajlec, dr. Jože Dobovšek, Ignacij Glinšek, Anton Godec, Stanko Jerebič, č. g. Ladislav Lenček CM in Marijan Loboda. Ko danes človek gleda nazaj na tiste čase, se pač čudi, da smo zdržali. A kot ima drevo, ki zraste v gošči ovir, trden les, tako je tudi naša zadruga preko vseh težav in preizkušanj zrastle v trden slovenski denarni zavod. Gotovo je prav, da se ob 20-letnici spomnimo vseh pionirjev pri organiziranju slovenske gospodarske dejavnosti in da se nazvamo vsaj nekaj njihove nesebične požrtvovalnosti, ki je končno omogočila, da je začeto delo rodilo tak uspeh. Ne bi pa bilo pametno, da bi se prehitro zadovoljili z opravljenim delom. Še vedno je veliko dela pred nami, še je potrebna akcija za gospodarsko osamosvojitve slovenskega človeka v Argentini. Še vse preveč rujakov stoji ob strani, še vse premalo je prodrlo naše geslo: V SLOGI JE MOČ! Naj teh nekaj spominov na začetke naše zadruga obnovi v nas vseh novega smisla in navdušenja pri delu za gospodarsko osamosvojitve slovenskega človeka v Argentini.

M. L.

„Začeti je treba. V tem je vsa skrivnost uspeha,“ je rad poudarjal slovenski mislec Janez Evangelist Krek. To načelo diži tudi za Prvo razstavo slovenske podjetnosti v Argentini. Kajti ko je bil prvi korak do EXPOSLOVA premišljeno in odločno storjen, smo bili že na pol poti do uspeha te javne manifestacije slovenske gospodarske samostojnosti.

Razstava je, tu. Sicer ne bo mogla verjetno pokazati vsega kar smo v teh desetletjih na gospodarskem polju ustvarili. Bo pa brez dvoma lep prikaz naše žive gospodarske sile, naše pridnosti in razgledanosti, ki pomagajo graditi srečnejšo bodočnost.

Ob tem izredno pomembnem dogodku pomislimo na vse, ki so se tej manifestaciji pridružili in jo omogočili. Zavešč gospodarsko močne emigracije je bila dovolj živa, da so padle vse ovire in vsi predsodki.

Vsa čast našim obrtnikom in industrijalcem, ki so omogočili EXPOSLOV 74. Zahvala SLOGI za pobudo ter vsem požrtvovalnim organizatorjem, ki so žrtvovali brezštevilne ure, da je ta prelepa ideja postala dejstvo. Dajmo jima priznanje s številnim obiskom, kar jim bo prav gotovo v največje zadoščenje.

Ob tej priliki se nam vsiljuje naslednja misel: Kakšno mogočno silo bi rodila povezanost vseh naših gospodarskih prizadevanj! Bi EXPOSLOV 74 ne bi mogel biti iztočnica povezave naših podjetij za skupne koristi in skupne cilje?

Pa še to. Ni morda število gospodarske samostojnih rojakov po tolikih letih novega sveta še vedno preskromno? Bi se res ne dalo organizirano pomagati mnogim usposobljenim močem, ki danes težko delajo za slabo priznanje, do osamosvojitve? Kako bi se moglo število razstavljalcojoh do prihodnje razstave povečati!

Naj bi ta prva razstava naše gospodarske podjetnosti zdramila vse še speče sile, oživila mnoge zdrave duhove in pritegnila še tiste, ki stojijo ob strani! Naj bo osnova bodočega sodelovanja in medsebojne pomoči pri reševanju skupnih in akutnih problemov, ki ovirajo na poti k srečnejši bodočnosti nas in našo mladino!

OBVESTILA

Opozorjamo, da bo vstop v razstavni prostor dovoljen le z vabilom, ki ga vsak lahko dvigne v najbližjem slovenskem domu ali pa v pisarnah Zedinjene Slovenije, Dušnega pastirstva in SLOGE. Ta vabila so brezplačna.

Rediteljstvo je poverjeno dijakom tega letnika srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka.

Častno stražo pri vходу bo vršila četa Slovenskih skavtov Marijana Trtnika.

SLOVESNA OTVORITEV, ki bo v soboto, 26. t. m., ob 16. je namenjena vsem članom naše skupnosti.

Posebnih vabil za to priliko ni, kajti vsak predstavnik našega javnega življenja si šteje v častno dolžnost, da je ob tej priliki navzoč.

Osrednji znak EXPOSLOV 74 ob odru v glavni dvorani je izdelal g. Stane Snaj. Zemljevid Argentine, ki govori o prisotnosti Slovencev v tej deželi, je delo g. Francija Holosana.

Tipični slovenski kot, ki stoji ob odru v glavni dvorani, je pod vodstvom ark. Jureta Vombbergerja pripravila Zedinjena Slovenija, izdelali pa gospodični Katiza Kovač in Mija Markež.

Morebitne želje, nasvete ali pritožbe morete oddati v paviljonu SLOGE (številka 18 v glavni dvorani).

SREDNJEŠOLSKI TEČAJ ravnatelja Marka Bajuka bo skupno obiskal razstavo v sredo, 30. oktobra. Dijaki, ki jih bo vodil g. prof. Andrej Krečič, se zberite ob 17 na trgu pred katedralo v San Justu.

Za dijake, ki ta dan ne bi mogli priti, bo skupni obisk razstave v ponedeljek, 28. oktobra, ob 20.

LJUDSKOŠOLSKE OTROKE vabimo da skupno obiščejo razstavo v torek, 29. oktobra, ob 17. To vabilo velja za vse tiste ljudskošolske tečaje, ki ne bi določili s svojimi učenci skupnega obiska za drugi dan in uro.

Precejšnje število paviljonov so izdelali naši mladi arhitekti ali študentje arhitekture in podobnih strok. Ko bo žirija ocenila njih delo, jim bo EXPOSLOV 74 podelil posebna priznanja.

SPORED OTVORITVE

v soboto, 26. oktobra 1974, ob štirih popoldne
Pozdravni govor: g. Ivan Ašič
Blagoslovitev: msgr. Anton Orehar
Ogled razstave z razlago

RAZSTAVA BO ODPRTA

od 26. oktobra do 3. novembra 1974
vsak dan od 16. do 22. ure
ob nedeljah in na praznik pa tudi od 9. do 12. ure.

Kraj razstave: NAŠ DOM V SAN JUSTU
H. IRIGOYEN 2756

KAJ MISLIJO O RAZSTAVI

EXPOSLOV — je odlika slovenske gospodarske zmogljivosti in velik napredek pri delu za lepšo bodočnost.

Dr. Angel Kalin

S to razstavo pokažimo svetu, da smo Slovenci, čeprav majhen narod, nekaj zmožni.

Franci Klemenc

Izredno pametna stvar, katero upam, bodo obiskali prav vsi rojaki in jo priporočali tudi domačinom.

Jože Lukančič

Prav je, da vidimo ustvarjalnost in podjetnost Slovencev, ki so iz nič ustvarili cvetoča podjetja.

Alenka Poznič

S tem so slovenski podjetniki pokazali, da bi tudi samostojna slovenska država lahko gospodarsko uspevala.

Emo Kessler

Razstava slovenske podjetnosti je po mojem pomembna iz dveh vidikov: nam mladim budi ponos. Glejte, to so ustvarili naši starši iz nič. Ne bom tajil, Slovenec sem. Domačinom pa je nekaka zahvala: dali ste nam svojo streg, ne zastoj, s svojo ustvarjalnostjo vam to uslugo vračamo.

Franci Schöffner

Želeti bi bilo, da bi ne le podjetja, marveč vsi Slovenci z vsemi močmi sodelovali pri tej razstavi in s tem pokazali, da v ot deželo, v kateri živimo pod silo razmer, nismo prišli beračit, marveč da smo vse svoje sposobnosti dali na razpolago v dobrobit okolju, pa naj bo že domačinu ali rojaku.

Rudolf Hirschegger

Pozdravljam vso slovensko gospodarsko podjetnost z željo k čim večjemu uspehu v bodočnosti.

Dr. Maks Virnik

Ker se razstava samo še ni pričela, naj podam mnenje le o ideji razstave slovenske podjetnosti. Da predstavljamo Slovenci v zdomstvu kulturno enoto, da smo politično in versko povezani, je bilo že večkrat dokazano. Na gospodarskem področju pa ta povezanost do zdaj še ni prišla do izraza, čeprav je v resnici močnejša, kakor bi človek sodil na prvi pogled. Zato z veseljem pozdravljam to SLOGINO pobudo in upam, da bo razstava EXPOSLOV 74 le prva v dolgi vrsti podobnih javnih dokazov naše prisotnosti v svetu gospodarstva.

Dr. Marko Kremžar

Imam občutek, da bo ta razstava prepričljiv dokaz o naši želji po gospodarski osamosvojitvi in o posrečenih uresničitvah te želje. Marsikdo bo strmel na našo podjetnostjo.

Tone Kržišnik

EXPOSLOV 74 predstavlja brez dvoma najvidnejši izraz slovenske podjetnosti v Argentini. Razstavljalci in SLOGA, ki organizira to razstavo, so s tem storili nov korak za afirmacijo našega zdomstva.

Božo Stariha

Ko bi po uspehu te razstave spet zaživela misel močnejše povezanosti slovenskih podjetnikov, bi to močno okrepilo našo skupno gospodarsko moč, iz katere bi mogel pritekati h koreninam naše kulturne rasti močnejši življenjski sok.

Jože Vombberger

Razstava je uresničenje dolgoletnih sanj, saj lahko postane eden izmed korakov do ustanovitve slovenske gospodarske zbornice, ki naj v povezavi z drugimi deželami SLOGIno oživlja Slovenijo v svetu.

Milan Magister

„...Slovenec je čil in žilav človek pa nosi na svojih širokih plečih bremena, ki bi vsakega drugega zadušila...; podoben je čvrstemu deblu, ki poganja nove veje, če so mu stare polomile nevihte.“ Tako je pred sto leti zapisal o nas Janez Trdina. Naj bi gospodarska razstava, kakor vse drugo naše snovanje, pokazala, da Slovenec ni sedaj nič manj žilav, kakor je bil v prejšnjih časih. Saj mora biti, če hoče vse udarce usode preživeti in se uveljaviti, kakorkoli ga ona zanese.

Dr. Vinko Brumen

EXPOSLOV je pohvale vreden podvig Sloge in naših podjetnikov.

Lojze Rezelj

Za nas Slovence je velik ponos, da pokažemo svojo ustvarjalnost, zlasti mladini, ki bo lahko videla sposobnost svojih staršev.

Irena Urbančič

Razstava, ki nas bo seznanila s delom slovenske industrije lahko prispeva k aktualni gospodarski politiki. Z njo pred javnostjo pokažemo zmožnost in vztrajnost v delu.

Marko Mele

Zelo koristno, da slovenska skupnost in domačini spoznajo našo pridnost in podjetnost.

lic. Vladimir Jurij Voršič

Vsi združeni lahko pokažemo kaj smo in kaj zmoremo. Upam, da bo razstava samo ena izmed mnogih, ki ji bodo sledile.

Anton Matija Lavrenčič

IN ZA LEPŠO BODOČNOST RAZSTAVLJAJO:

AGALUZ — MARINO DEKLEVA y Cía.
tovarna električnih predmetov
Quintana 3051, Lanús Oeste

AHLIN IVAN
splošno mizarstvo
Florencio Varela 4016, San Justo

ALJANCÍČ VINKO
kovinarstvo
Belgrano 3380, Carapachay

ANTER — ANTON TERPIN
tovarna za emajliranje
Avda. de Mayo 1676, Ramos Mejía

BAJDA PETER IN SINOVI
sodarstvo in tovarna parketa
Benavente 4325, Guaymallén, Mendoza

BEVČAR HNOS. s. c.
industrijski ključi
Jorge 154, Adrogué

BIDOVEC ANTON
krojaštvo
Avda. de Mayo 2416, Ramos Mejía

BIVEGRO — BIDOVEC in GROHAR
mizarstvo — hišna oprema
República de Chile 3028, San Justo

BIZCOCHOS KEKS — A. Dolinar
in A. Jeločnik
tovarna piškotov
Gral. Acha 268, Ramos Mejía

BOGATAJ MARIJAN
plinske napeljave
Ramos Mejía 1186, El Palomar

C. A. C. E. S. s. r. l.
keramika
Pedro Molina 130/42, Guaymallén,
Mendoza

CASA LIPA — MATEVŽ POTOČNIK
stavbno mizarstvo — oprema
Laprida 354, Ciudadela

CERAMICA FINGAL s. a. i. y. c.
keramične prevleke sten in tal
Teodoro García 2071, Buenos Aires

ČESAREK NANDE
varnostne blagajne
L. N. Alem 1660, Castelar

COOPERATIVA DE CREDITO
S. L. O. G. A.
Ltda. hranilnica in posojilnica
Bm. Mitre 97, Ramos Mejía

CRNAK s. r. l., BRATJE
mizarstvo — stanovanjska oprema
Loubet 4056, Remedios de Escalada

DOMIVCO s. a. i. y. C.
mineralna voda
Florida 1, Buenos Aires

EDITORIAL BARAGA s. r. l.
tiskarna - knjigovoznica - založba
Pedernera 3253, Buenos Aires

ESTABLECIMIENTOS METALURGICOS ESLOVENOS s. r. l.
kovinarstvo
Porvenir 2452, Remedios de Escalada

FOTO ALPE — Marijan Pfeifer
fotografski atelje — filmanje
Eduardo VII 1469, Hurlingham

FOTO MARIANO — Marijan
Valentin Šušteršič
fotografski atelje
Av. Julio A. Roca 1205, Hurlingham

GORAZD — MARCONETTO
arhitekturni atelje — oprema
Belgrano 1320, Ramos Mejía

HERMAN ZUPAN s. a.
tovarna papirnatih škateļ
Temple 2780, Lomas del Mirador

INDUMENTAL s. a. i. c.
industrijske inštalacije - kovinarstvo
Cristiana 8000, Isidro Casanova

KARINA — Jožica Škrbec
pletenine
Calle 695 y Antártida Argentina
Ranelagh

KOPAČ s. r. l.
tuli za tekstilno industrijo
Bragado 1746, Castelar

KRIM s. r. l.
pletenine
Gral. Lynch 2569, San Justo

LESAR JANKO
železne konstrukcije
Berlín y Santiago, Isidro Casanova

L. M. C. — Petkovšek - Jesenovc
in Cabral
hidravlične črpalke
Manuela Pedraza 6132, Bs. Aires

MUSTAR STANE
gradbeno podjetje
Pedro Pravaz 348, Ezeiza

NOVAK PAVLE
hladilniki
Cerrito 2245, Lomas del Mirador

OBIČAK HNOS. s. a.
stavbno mizarstvo
Almafuerte 3868, San Justo

ONTARIO — Albin Frontinj
fino tapetništvo
Caldas 1760, Buenos Aires

PAPELERA DEL SUR s. a.
tovarna lepenke
Colonia y Perito Moreno, San Justo

PODRŽAJ ANTON
industrijske inštalacije
Sarmiento 5776, Loma Hermosa,
San Martín

REMIC FRANC
stavbno kovaštvo
Falucho 138, San Martín

REVESTIMIENTOS H. P. —
Viktor Hribar
oboji — prevleke
Brandsen 2245, San Justo

RUEDA — Janč Dimnik
kovinarstvo
Almeyra 518, Villa Libertad,
San Martín

STANDMETAL s. a.
stavbno kovaštvo
Enterríos 3763, San Justo

SABIC RESORTES
industrijske vzmeti
Los Matrones 3850, V. León Ituzaingó

SENK JOŽE
embalaže za izvoz
Borges 4602, Munro

TAILERES GRAFICOS VILKO s. r. l.
tiskarna
Estados Unidos 425, Buenos Aires

TECNICA ELEMEC s. a.
elektromehanične inštalacije
Pedernera 554, Buenos Aires

TESLA ELECTROMECHANICA
Jurij Olejnik
elektromehanične konstrukcije
Besares 4516—40, Buenos Aires

TOTEX s. r. l.
lesno strugarstvo
Australia 2516/48, San Justo

VIVERO TRIGLAV — Jože Štefanič
vrtinarstvo
San Martín 224, Tortuguitas

ZEFOVNIK JOŽE
kijparstvo rezbarstvo in oprema
Gral. Hornos 3427, Caseros

OBIČIMO RAZSTAVO

in s tem dajmo priznanje slovenski podjetnosti; najdimo poti za večjo gospodarsko osamosvojitvev; vlijmo sebi in bližnjemu novih moči za gradnjo lepše in boljše bodočnosti in pokažimo, da nam je veliko do vsega, kar je dobro in slovensko!

Pozdravljajo in se priključujejo:

AMON, Janez — gospodarski svetovalec
Sgto Cabral 3152, Munro, 762-0660

CASA ALPE — Stanislav MEHLE
zastopstva
Miller 4243, Remedios de Escalada

DIMNIK CONSTRUCCIONES
Cangallo 1730, Buenos Aires

DRUŠTVO SLOVENSKA VAS
Lanús

EILETZ, arh. Marijan I.
Potosí 471, Hurlingham, 655-2752

ESTACION DE SERVICIO TAVOR —
Viktor Artač
Avda. B. de los Andes 4273, Villa Nueva
Mendoza, Tel. 260.808

ESTUDIO DEL ARQUITECTO
IGOR BRUSNIKIN
Fr. Justo Sarmiento 2136, Olivos

ESTUDIO TECNICO SAVICA
Moreno 2252, Lomas del Mirador

FOTO MADERO — Franc Beltram
Cnel. Domínguez 585, Villa Madero

JARC, Franc — električni material
Conesa 470, Billinghurst

KALAN, Jelka — lepčilni salon
Catamarca 1065, Buenos Aires

KASTELIC, Anton — cementne zgradbe
Venezuela 333, Ramos Mejía

KOKALJ, Janez — gradbeno podjetje
Navarro 1795, Castelar

KRŽIŠNIK, Jože — prirezovanje
in upogibanje pločevine
Av. Crovara 2653, Tablada

LOBNIK, Franc — gradbeni tehnik
D. 135, Güemes 1754, San Martín
750-6755

LOBODA, Marijan — zavarovanja
vseh vrst
Belgrano 880, Ramos Mejía

MUSAR, Jože S. A. — prevoz kemičnih
produktov, Rivadavia 14.392, R. Mejía

MEHANIČNA DELAVNICA PUGELJ
— Jože Janez PUGELJ
Calle 3 y Camino a Las Flores, Ezeiza

MEHANIČNA DELAVNICA SORA —
Janez JENKO
Almeyra 520, Villa Libertad

PAPELBRIL S.A.C.I.
Larrazabal 2076, Buenos Aires

PINTAR, Valentin — oboji, opreme
Cerrito 1326, Ramos Mejía

RUDI y DOMINGO — pleskanje
in okrasitve
Av. Francia 1484, Bella Vista, 658-0833

ŠVIGELJ, inž. Teodoro — tehnični
svetovalec
L. Martínez 257, Martínez, 798-5883

ŠTEFE y Cía. S.R.L. —
cementne zgradbe
Temple 2573, Lomas del Mirador,
651-6950

TIENDA ALUMINE — V. ARKO
in J. DRAJZIBNER
Dr. J. J. Neumeyer 60, San Carlos de
Bariloche, Río Negro

URARNA IN ZLATARNA LIPUŠČEK
Almafuerte 3559, San Justo, 651-3047

VIGOR S.A.C.I.F.
Tejedor 261, Buenos Aires

VIRNIK, dr. Maks — lastnik
bombonerie SONIA
Paraguay 1969 Buenos Aires

VODNIK, Jože — gradbeno
in prevozno podjetje
Roca 260, Las Heras, Santa Cruz

ZORKO, Franc in Marjana - konfekcija
Del Kaiser 478, Martín Coronado,
751-6979

ŽIGART, Karel
Posadas 730, Villa Libertad

Morda pa res ni bilo čisto tako

Janez je popokal svojo ženko Mico pod pazduho, ukazal svojim trem nade budnim sinčkom Gašperju Mihi in Boltežarju, da se primejo za roke in hodijo dva metra pred njima.

„Ko je že toliko govorenja, pa pojdimo pogledat to reč,“ je dejal in se nasmehnil Mici.

„Ti, pa ko bi šli s kolektivom, danes, ko ni vstopnine?“

„Nak, kaj pa je to — petnajst kvader! Poleg tega pa ni še nič gotovo, če ne bodo pobirali prostovoljnih prispevkov. Če jih ne bodo, se bomo pa nazaj peljali,“ je gospodarsko nategnil guano na čelu, še bolj čvrsto prijel Mico in tako so se bližali Našem domu.

Prijazni nasmeh rediteljice Irene je Janeza za trenutek zmedel, a ko je za čutil med rebri Micino ljubosumje, je hitro segel v žep in potegnil na dan dve beli vabili, ki ju je že pred tednom dvignil v Domu.

„Saj mulci lahko gredo kar tako, ne?“

„Seveda, kar naprej! Samo pazite, prosim, da ne bodo otroci prijemali stvari...“

„Oho, gospodična, naši pobje so pa dobro vzgojeni, kajne Mica?“ Po kratkih stopnicah se jim je odprl pogled na razstavni prostor. Velika črka A je visela ob steni, da je Miha vprašal: „Mamica, kaj bo tu šola?“

„Cepec, ne veš, da je to sektor A? Kajti potem pridejo še drugi, ki imajo vsak svojo črko, da morejo potem starši lažje iskati kje se jim je kakšen otrok zgubil.“

„Joj, poglej, ata,“ je vzkljnil Gašper, „kakšen velik napis visi pred odrom! Expo-74 slovo piše, a ne?“

„Pa tisti zemljevid? Kaj naj pomeni?“ je tiho pobrala Mica, a je spet Gašper rešil položaj: „Na njem so za stavice, ki kažejo kje vse so Slovenci naseljeni v Argentini in kaj delajo.“

„Aha, tista široka zastavica v Mendoziji je pa gotovo tvoja mati,“ je mo dro pripomnil Janez. In zato so zdaj na drugi strani zaškripala rebra.

Medtem je pa Miha odkril v slovenskem kotu čudni stroj in pobral: „Ata, kaj pa je to?“

„Vidiš, to je pristni slovenski kolo-vrat!“

„Pa ni nič podoben jeziku tete Francke,“ se je oglašil Boltežar.

„Saj res,“ je podprl bratčevo izjavo Miha, „ko pa vedno praviš, da ji jezik teče kot...“

„Tiho bodi in pazi kje hodiš,“ je prekinila nevarno debato mama Mica, medtem, ko bi njen najmlajši kmalu preklenil steklenico mineralne vode, ki je razstavljena od vseh strani ponosno kazala svojo prozorno dušo. Pa je še do dala: „Vidiš, Janez! To bi moral ti vsako jutro piti ne pa da tisti čisti žlampaš, ki ti na jetra skače!“

„Mamica, mi kupiš piškote?“ je že

moledeval pri sosednjem razstavišču Boltežar.

„To ni piškot, to je keks. Ali ne znaš brati?“ ga je podučil Gašper, medtem ko je prijazna rediteljica Marta že segla v škatlo in potegnila iz njega nekaj belih slaščic za male tri junake.

„Hvala, gospodična, saj niso lačni.“

„Oh, gospod, saj so zastoj!“

„Ah, potem pa le vzemite, srčki!“ si je oddahnil Janez in hitro stopil naprej.

„Ti, tam je pa gospod iz SLOGE. Gremo hitro mimo, preden se spomni, da še nisem poravnal obresti. Ala, otroci!“

Trije mladeniči so se že ustavili pred prostorom, kjer je bilo videti škatle vseh barv in velikosti in razna imena na njih.

„Tega pa res nisem vedela, da Slovenci sušijo tisti krompirjev pire, ki ga ni treba kuhati,“ je bila presenečena Mica, medtem, ko ji je vodil Jože pojasnil da kar je slovenskega pri tej stvari je samo lepenka in tisk na nje.

„Ti si pa res brihtna,“ se je oglašil Janez, „ne vidiš, da so tam zraven škatlice za vžigalice, ki jih menda tudi Herman eno po eno ne vtika v žveplo!“

Boltežar. „Seveda, to jo boš pa plačal!“

„Ata, takšno mizo bi pa lahko imeli pri nas, da bi bilo lepo, kadar pride gospod katehet na kosilo,“ je predlagal Vež, koliko to stane! Kaj misliš, da se *Lojze* in *Jože* zastoj matraza? Prmej, pa je res lepa! In tista omara odzadaj z aparatom za plošče! Le šparaj, Mica, morda pa bomo...“

„Pa če bi rajši preje kopolji tole zofo in fotelje? Kako bi se meni včasih prileglo pogrezniti se malo v takšne blažine, mehke kot *ontarijsko* jezero, ne da lovim ravnotežje na kuhinjskem steklu,“ si je drznila pripomniti Mica.

„Pa kadar bi zlezli spat, bi midva lahko malo posedela in poklepetala...“

„A, še ponoči naj bi te poslušal! Še tega se manjka.“

„Mama, poglej, kako se ta gospod prijazno drži na sliki! Gotovo ga je *Marijan* čakal pred tovarno tisti dan, ko je kinseno nesel domov,“ je pomoderjal Gašper.

Miha je pa pri sosedu zagledal lepo pokrajinsko sliko in pobral: „Ali so to naše slovenske *alpe*, ata?“

„No, izgleda, da si se v šoli le nekaj naučil,“ ga je pohvalila mama, medtem ko je Boltežar že iz druge strani rinil vanjo:

„Mama, a je Moizes v takšni košarici priplaval po reki?“

„Podobna je morala biti, prav gotovo. Sicer pa lahko *Jožico* vprašamo.“

„Kaj pa neumnosti kvasi! Pogledite rajši kakšnega lepega Martina je gospod *Vilko natiskal*. S tako rečjo se pa res lahko postavimo pred Argentinci!“ je preusmeril pogovor ata Janez.

„Ata, ali je naš *svetniški škof* Indijancem slovenske knjige tiskal?“ je za-

čudeno odprl kljun Miha pri bližnjem razstavišču.

„Ti, stara, s temi modrijani pa res ne moreš nikamor. Glej, kako se nam ljudje smejejo!“

„Saj se ne smejejo nam, veseli so, ko poslušajo po zvočnikih tisto pesem o žabji svatbi!“

„Jaz sem pa mislil...“

„O, ko bi ti malo manjkrat mislil in večkrat mene poslušal! Kadar ti, na primer, svetujem, da mi kupi takšno opremo za kuhinjo, kot jo tam razstavljata *France* in *Nace*! Recimo za dvajsetletnico poroke!“

„Kaj je res že toliko let odkar te prenašam? A, to je treba proslaviti! Pobaral bom *Toneta*, če mi lahko na pravi takšno obleko kot jo tam vidim.“

„Kaj ne vidiš, da je po zadnji modi narejena? Pristojala ti bo kot kravi sedlo, s tvojim trebuščkom!“

„Mama, poglej tale kipec, kako je lep! Lahko bi ga kupil za konec leta gospodični!“

„Kateroga misliš, tega keramičnega iz *Mendoze* ali tistega lesenega?“

„Tega, tega,“ je potrdil Miha.

„Pri *Jožetu* bi pa kupil tale rezljani križ,“ se je tokrat ojunčil Janez, „in ti ga dal za tisto obletnico!“

„No ja, če že misliš, da mi s tvojim ni zadosti...“ je odvrnila Mica. Nato pa je dodala: „Janezek, če mi že tiste kuhinjske opreme ne privoščiš, mi pa vsaj stene s temi ploščicami obleci, ko so tako lepe! Si predstavljáš, kako bi mi jih tvoja sestra *Rezika* zavidala?“

„*Figa!* Kaj spet samo na zdraho misliš? Rajši si tu oglej, kakšen čaletak nam bo *Stane* postavil, kadar zadenemo Prode!“

„A tako, za kolektiv ni bilo denarja, za tvojo igralsko strast pa?“

„No, no, le jeziki za zobmi! Če nam pa slučajno rata, boš pa ti prva letela k *Hottiju*, da ti napravi načrt za letovanjsko vilo v Mendoziji!“

„Zakaj pa ne! In le sem poglej, kakšen parket nam bodo *oče Peter* in *njegov fantje* položili po tleh!“

„Pa je res lep! Skoraj tako kot naš, če bi ga ti včasih malo podrgnila...“

„Dnevno sobo bi pa oblekli tako kot *Viktor* tukaj kaže, kaj se ti zdi?“

„Aha, vidiš, da tudi ti že računaš s Prodejem?“

„Kje pa! Saj za ta lep pulover, ki ga *Bogdan* razstavlja, ni treba zadeti loterije! Pa še za Boltežarja bi lahko kupili joplo!“

„Ti, kje pa so mulci? Gašper!“

„Nikar ne tuli. Najbrže se učijo abecede in so odšli v sektor B.“

In res so se tam nadebudneži že prerekali ali neki razstavljalec dela kolela ali *dimnik*, čeprav ni bilo videti ne enega ne drugega. Tako grdo so se kregali, da je Janez kar zagrabil Boltežarja za ušesa in mu zagrozil, da ga zabriše skozi vrata, a je v zadnjem hipu opazil, da je za *Ivanovimi* vrati stena, kjer bi si s poba skoraj črepinjo razbil. Zato ga je potegnil na sosednje razstavišče in ga hotel zapreti v omaro,

toda *Matevž* mu je pojasnil, da to ne gre, kajti omaro si mora Janez sam narediti, on da mu preskrbi samo lega vrata, da se za njimi skrijejo umazane brisače kadar pride nenapovedani obisk.

Tedaj je pa Janez zagledal čisto bližju nekaj zanimivega. „Vidiš, Mica,“ je dejal v pristnem štajerskem narečju, „*to*te špule bi si pa lahko ti kupila, da mi ne bi bilo treba vedno tišati roke v vis, kadar volno navijaš!“

„Ti si pa še bolj prismojen kot Boltežarček, ki zatrjuje, da so *Mirilotovi* tuli za daljnogleda, ne pa za tiste velike makarone delati!“

„Poslušaj me, zlata moja Mica! Če mi še eno takšno blekneš, te zaprem v *Pavletov* hladilnik, kajti bojim se da se ti možgani že malce kisajo. Sicer je pa najboljša, da jo hitro pobrišemo dol, preden se nam začnejo krave smejati!“

Prijeli so se za roke in se podali v prtiličje. Tedaj se pa oglašil Gašper: „Ata, zašli smo. Tega še zadnjič ni bilo tukaj!“

„Seveda ne, saj to je nova dvorana, ki je bila šele pred štirinajstimi dnevi blagoslovljena. Ali ne bereš časopisov?“

„No, pa pogledaj kaj je tu notri!“

Ka bi mati Mica ne bila urnih nog, bi Mihi ostro rezilo velikega stroja ravno obrezalo poernjene nohte. „No,“ si je mislila vzorna mati, „zdaj bodo pa celo v *Slovenski vasi* vedeli, da vedno pozabim posekati mulcu kremplje na rokah...“

Janez pa je že občudoval pri sosedu zanimivo pripravo, ki menda prereže tok, kadar je napetost prevelika, in bleklini: „Ti, Mica! To bi pa bilo za nas, kadar ti nabiraš slabo voljo, če kdaj bolj pozno pridem domov!“

„Daj no, ne bodi *teslo*, rajši si poglej tu zraven te lepe omare! Le malo preveč načičkane so, za obleko je pa pre malo prostora!“

„Najprej premisli, potlej govori! Saj to so vendar električna stikala!“

„Električna stikala? Ne, tista smo že zgoraj videli, tam kjer so želeli, da bi se luč prižgala, pa jim je H pod mizo padel. Se ne spomniš?“ (Tu je mladi par, verjetno misli na Elemec in in na *Agaluz*. — op. ur.)

Bog ve kaj bi še nastalo iz tega prepira, ko bi ne prišel Gašper in zakričal: „Ata, tam pa hidrogenske bombe delajo!“

„Kaj? Kje? — No, ti si se pa čisto po materi vrgel. Ne vidiš, da je govora o hidrauličnih črpalkah, ki jih delajo *tri začetnice*?“

Medtem je pa primarširal Boltežar in predlagal Janezu: „Ata, že vem kaj bomo kupili nami drugo leto za materinski dan! Pridi pogledat! Tale *indulator* ji boš vzdal v kuhinjo, da ne lo tako smrdelo, kadar se ji polenta prismodi!“ Janez ni vedel, ali bi se smejal ali jokal, a ko je nato *podržal* svoj pogled na še enem takem ventilatorju, je pa resno pomislil, če ni morda v Argentini več takšnih Mic, ki se jim rada polenta prismodi.

„Takšne ključe bi potrebovala pri nas

doma, Janez, ko pipe slabo zapirajo in vedno *bevskaš*, kadar te prosim, da jih popraviš,“ jo je pogruntala Mica.

Zdaj je šel pa Janez v zrak: „Ti, ljuba moja stara! Pa se ne bi rajši pogovorila z *Vinkotom*, da ti malo je zik obstruži, da ne boš toliko brihtnosti nosila na prodaj?“

„Ti pa svojo znanost v *Nandotovo* blagajno dobro zakleni, da ti je kdo ne ukrade, kajti velika škoda bi bila za človečanstvo...“

„No, tvoja olika je pa res uglašena kot da bi jo *Anton* emajliral! Kaj bo pa ta gospodična rediteljica... pardon, gospodična Mari, mislila o nas...“

„Veš kaj, ljubi moj možiček! Pojdi nazaj v prvo nadstropje in skoči dol no te *vzmeti*... mogoče boš pa le sfrčal na luno, da bomo imeli pred teboj mir!“

„Pa če bi ti tvoj kljunček nastavil a pred to cev, *Marijan* bi pa zakloppo odprl, da bi te napolnil s plinom, ki bi te odnesel v nebeke višave?“

Približal se je reditelj Marko in jih povabil, da se pomaknejo skozi vrata... „ne ta, ta so *Francetova*, ki jih razstavlja, skozi ona druga je treba stopiti...“ sicer bi verjetno bil danes še kdo ranjen na tem razstavišču.

Zunaj je začelo rositi. Imeli so srečo, da so mogli stopiti pod *Jankotovo* streho, a prišli so iz dežja pod kap. Kajti pod streho so tudi bili *oblaki*. „No, kaj takega pa prvič vidim! In zakaj je toliko oken vseh vrst in velikosti?“ je vprašal ukazeljni Gašper.

„Zato, da se oblaki prej in lažje razkadijo,“ je pojasnila mamica Mica.

Zdaj je imel pa Janez dovolj. Zagledal je za seboj velik zaboj, ki ga je *Jože* tam postavil. Na njem je zagledal napisano FOR EXPORT in v duhu je že videl, kako nalagajo Mico na barko, da jo zapeljejo v Culukafrijo, on se bo pa za vedno oddahnil. Toda Mica je stala pred njim kot rekrut na nočni straži in sanje so se razblinile v nič. V vsakdanjosti je Janeza pritegnilo Boltežarjevo kričanje: „Ata, mama, pogledja kako lep božični drevecček so pripeljali s *Triglava*!“ In na poti do tega božičnega simbola je Janez zagledal tisto, kar je ves čas iskal na tihem, a se je zdaj razgrnilo pred njim v vsej svoji obširnosti in zapeljivosti. Kot pravoveren sin Slovenskih gor, si ni mogel kaj, da ne bi sklical svoje družinice in jim takole dejal: „Dobro, pa lepo okrasite božični drevecček, jaz vas pa kar tu počakam. Pokličite me na sveti večer!“ Pogoltnila ga je globina prostornega sode, za katerega je bil prepričan, da ga je sam sveti *Peter* zanj tja postavil in čeprav ga je žena Mica ves čas z žalostjo v srcu iskala, ga je reditelj Tone šele ob desetih zvečer, ko je zapiral razstavišče, mogel postaviti pred domova vrata, kjer ga je zbrana družinica nestrpno čakala.

Če so šli domov peš, z avtobusom ali z rešilnim avtomobilom, tega pa ne vem, ker me je žena ravno tisti hip prebudila iz sladkega spanja.

Anonimni repoter

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — Ljubljanska Opera bo v letošnji sezoni priredila pet opernih in dve baletni premieri. Prva premiera bo Gounodov „Faust“, potem pa Šivčeva „Cortesova vrnitev“, Puccinijev diptihon „Plasch“ in „Gianni Schichi“, Verdijeva opera „Simon Boccanegra“, zadnja premiera bo Rimskega-Korsakovega „Noč pred Božičem“; baletni premieri pa bosta „Nino“ Danilo Švare in Minkusov „Don Kihot“. Poleg tega bo seveda še nekaj ponovitev najuspešnejših oper in baletov iz prejšnje sezone.

MARTULJEK — Člani političnega aktivna ljubljanskih visokošolskih zavodov so 27. septembra na posebnem seminarju razpravljali o vplivu Cerkve na raznih fakultetah. Posebno „pozornost“ so posvetili tistim fakultetam, ki so po mnenju komunistov „najbolj izpostavljene povečanemu vplivu cerkve in njenemu aktivnemu delovanju“. To so medicinska in filozofska fakulteta ter pedagoška akademija. Z vsemi temi hudimi problemi se bo bavila še posebej „Univerzitetna konferenca Zveze komunistov Slovenije“.

CELJE — V središču slovenske zlatarske dejavnosti so 27. septembra odprli že osmo zlatarsko razstavo in pa prvo razstavo igrača. Obe razstavi sta bili pripravljene v okviru sedmega obrtnega sejma, ki so ga pripravili na prostorih atletskega štadióna Klavdivar. Razstavljalo je 138 razstavilcev iz različnih panog obrti, trgovine in dela industrije, ki je s temi vrstami tesno povezana.

LJUBLJANA — Čiščenje akumulacijskega jezera pri hidroelektrarni Meste je povzročilo izredno škodo, večjo, kot so predvidevali. Strupena blatna brozga iz raznih kemičnih snovi ni pomorila samo rib, ampak sploh vsa živa bitja in rastline prav do sotočja Save in Ljubljanice; računajo pa, da bo uničeno življenje kar do zasavskih revirjev. Na sestanku Ribiške zveze Slovenije so govorili tudi o drugih zastrupitvah voda v zadnjih tednih od avgusta do septembra. Tako je onesnaženje voda dobilo že kar grozljive razsežnosti: Uničeno je bilo življenje v Savi, Dravinji, Mislinji, Sori, Pesnici in v potoku Boben.

MARIBOR — Tovarna avtomobilov in motorjev Maribor TAM — kjer izdelujejo izključno tovarne avtomobile in motorje za avtomobile, se je znašla v hudih finančnih težavah. Že pred časom je podjetje zaprosilo za odobritev zvišanja cen zaradi stalnega naraščanja cen reprodromateriala. Zadnje povišanje cen za 15% so tovarni odobrili pred kratkim, toda prošnja je podjetje poslalo aprila 1972. Od takrat pa so se cene reprodromateriala zvišale kar za 45%; nekaterih izdelkov tovarna kratkomalo ne more dobiti, ker

kooperanti in tuji partnerji ne izpolnjujejo obveznosti. Zaradi teh neprilic tovarna ne more dosegati nërta proizvodnje.

LJUBLJANA — Pred ljubljanskim okrožnim sodiščem se je zagovarjal pet študentov filozofskih fakultet iz Beograda, Zagreba in Ljubljane ter profesor filozofije iz Zagreba. Razprava se je pričela 20. septembra, obtoženi pa so študentje Milorad Žižić in Zoran Džizić iz Beograda, Mario Lobi iz Zagreba, Darko Štrajn in Vinko Zalar iz Ljubljane in profesor Lino Veljak, ker so pripravljali osnutek resolucije, ki so jo hoteli dati v javno razpravo študentom filozofskih fakultet. V tej resoluciji so — po mnenju oblastnikov — „na popačen in netočen način prikazovali odnose v Jugoslaviji z namenom, da bi škodovali družbeno-politični skupnosti.“ Razpravo so po prvem dnevu preložili do 27. septembra.

BOHINJSKA BISTRICA — Veterinarsko ambulanto so v tem kraju odprli 22. septembra in je to prva zdravstvena postaja za živino na Gorenjskem. Uredila sta to ambulanto živinorejsko-veterinarski zavod in društvo veterinarjev in veterinarskih tehnikov ob pomoči zavarovalnice Sava.

LJUBLJANA — Pred časom smo pisali, da je v Sloveniji kakih 80.000 delavcev iz drugih jugoslovanskih republik, od tega jih je v odstotkih največ iz Hrvaške (41%) in Bosne in Hercegovine (33%). Danes pa bežno pogledimo, kako se delavci — slovenski in iz drugih republik — udeležujejo v različnih organizacijah. Tako so ugotovili v slovenskih industrijskih podjetjih naslednje izsledke: na 100 domačih slovenskih delavcev jih je 12 članov odborov sindikata, 11 jih je članov zveze mladine, 8 jih je komunistov, 16 pa članov kakega samoupravnega organa. Na 100 delavcev iz drugih republik jih je 17 članov odbora sindikata, 23 je članov zveze mladine, 15 jih je včlanjenih v partijo, 10 pa je članov kakega samoupravnega organa. Pravijo, da veliko število partijcev iz drugih republik jasno kaže na položaj v drugih jugoslovanskih republikah, ker je znano, da je gostota članstva v zvezi komunistov v ostalih republikah precej večja kot v Sloveniji.

VITOMARCI — V tem kraju v Slovenskih gorah so pred kratkim prenovili Mercatorjevo trgovino, kjer poleg drugega prodajajo tudi pijače. Toda v trgovini je prepovedano piti in gorje prodajalcu, če zaloti inšpektor kakega pivca v trgovini. Da se takim nevarnim dogodkom izognejo, so kmatu našli izhod. Pred trgovino je poštni nabiralnik in ob njem visi na vrvi odpiral za steklenice. Tako je predpisom zadoščeno, saj žejni kupec popije svoje

„Ofenziva 5“

Jugoslovanski komunistični diktator Tito je pred nekaj leti plačal angleškemu filmskemu igralcu Richardu Burtonu milijonsko dolarsko vsoto ter njega in njegovo takratno „soprogo“ Elizabeth Taylor gostil na svojem otoku Brioni nasproti Pulju na Jadranu, da je ta prevzel vlogo za film, v katerem naj bi bil Tito prikazan kot borec „za svobodo jugoslovanskih narodov proti nemškemu okupatorju.“ Ta film te dni pod zgornjim naslovom vrtijo v več ino dvoranah v Buenos Airesu.

Tito je vedel, da bo prikazati njegov boj za oblast vsebinsko prazna zadeva in da zato s filmom brez igralca, ki bi že ne imel svetovnega slovesa, ne bi mogel polniti dvoran. Zato je plačal Burtona za to vlogo, poleg njega pa še nekaj takih filmskih igralcev, kakor je grška Irena Pappas, medtem ko je glasbeno spremljavo prevzel takrat še komunistični grški komponist Theodorakis.

Za pozorišče predstave sta libretist Branimir Stepanović in direktor Stipe Delić izbrala bosansko področje okoli reke Sutjeske, pritoka reke Drine. Tam so Titovi partizani res pretolkli bitko, toda proti Mihajlovičevim četnikom, že po koncu vojne, v tednu od 12. do 19. maja 1945. Libretist je za film nemški napad na Titov glavni stan v bližini Drvarja, tudi v Bosni toda leta 1943, prinesel zaradi slikovitosti na področju omenjene reke Sutjeske.

Prizori nemških priprav na napad na Titove partizane se vrstijo s prizori

preprav na Titovi strani za obrambo pred pričakovano nemško ofenzivo. Ta naj bi bila že peta v minulih nekaj mesecih. Tudi ni skladja med časovno propagando, da so Nemci proti partizanom zbrali 5 divizij, v filmu pa Titovi kurirji poročajo o 10 divizijah: 120.000 mož proti 20.000 partizanom, „od katerih je nekaj tisoč ranjenecov,“ kakor pravi Tito (Burton) sam.

Med posameznimi prizori tako na partizanski kakor na nemški strani ni vizualne povezave. Razvoj je možno razbrati le iz pogovorov med Titom in kurirji ali njegovimi poveljniki. Tudi nepočena publika s lahkoto ugotavlja, da nobeno normalno vojaško poveljstvo ne bo na dva tisoč metrov visoki razdrapani gorski planoti operiralo s tanki, kakor to delajo Nemci v filmu. Prav tako je za lase privlečen prizor, ko pred bitko Tito ukaže vsem, razen najtežjim ranjenecem, razvezati rane, „ker bomo rabili obveze za nove težke ranjence, ki jih bo na tisoče v bližajočem se spopadu z Nemci.“ Sicer pa je Tito prikazan, dasi kot komunist, ki se bori za revolucijo, kot dober človek, rahlo čuteč s tovariši, z ranjenci in boreci, sploh vzor človeka v družbi, ki jo ustvarja za novo Jugoslavijo.

Publika se tudi čudi, kako so se dovolili Angleži skozi Titova (Burtonova) usta spet ponižati (film je angleško-jugoslovanska koprodukcija), ko se Tito angleški misiji, ki se je bila pravkar spustila s padali v njegov stan, si-

Proslava misijonske nedelje

Kot vsako leto je tudi letos slovenska skupnost praznovala misijonsko nedeljo, v našem središču na Ramón Falconu. Najprej je bila v cerkvi Marije Pomagaj sveta maša, pri kateri so somaševali delegat msgr. Anton Orehar, urednik revije Katoliški misijoni g. Franc Sodja CM in vikar Andrej Prebil CM. Pridigal je msgr. Orehar o misijonskem poslanstvu Cerkve. Omenil je apostola Pavla, njegovo spoznanje vrednosti trpljenja in križa za apostolat. Opisal je Pavlova misijonska potovanja, njegovo trpljenje in preganjanje, njegovo zapuščenost in končno mučeniško smrt. Pokazal je na sv. Pavla kot zgled misijonarjev, ko je v vseh stiskah zaupal v Boga in se Nanj zanesel. Tudi svoja trpljenja je daroval v apostolske namene. Nato je govoril o naših dolžnostih do misijonarjev in misijonskega dela Cerkve. Predvsem moramo za misijone moliti, tako je tudi ta maša darovana za misijonarje; v misijonske namene moramo tudi žrtvovati, s svojim delom, z zavestnimi odgovori in darovi za misijone; poudarjal je končno

pivo zunaj, čeprav samo nekaj centimetrov od praga trgovine.

Umrli so od 3. do 8. oktobra:

LJUBLJANA — Jože Kumar, igralec N. K. Olimpija; Alojzija Rusjan; Lenčka Japelj r. Kraljič; Francka Melanšek; Marija Balaško r. Koštomaj; Helena Velkovič r. Teuerschuh; S. Izidora — Jožefa Podgoršek; Frančiška Praznik r. Kogovšek; Franci Prešentnik, dramski igralec; Justina Levec, r. Mekinda; Josip Povodnik, borec za sev. m.; inž. Vinko Zupanc; Frančiška Koštomaj r. Vrtačnik, up.; Antonija Črnjač, up.; France Kosmač, pesnik in filmski režiser; Pepca Jeršek; Edo Mavrič, kroj. m. v. p.; Marija Grden (77), up.; Jožefa Pogačar; Albin Zalar, up.;

RAZNI KRAJI — Karolina Mižigaj r. Simič (86), Krško; Ema Luskovec, up. Jesenice; Anton Zalar, pek. v. p.; Dravlje; Jože Gregorin, delavec, Ihan; Helena Prah, r. Zorko, uč. Podbočje; Franc Bogataj, mizar, Stara vas pri Zireh; Adolf Kovačič, sofer v. p., Podgorica; Rudolf Pipa, šol. upr. v. p., Šmarjeta pri Novem mestu; Anton Sovinc (90), Gomilsko; Jožefa Šulen r. Modic, Planina pri Rakeku; Jože Maček, up. (79), Podbrežje; Marija Kostanjevec r. Vodnik, Dol. Nemška vas; Ivan Vrhunc, Radovljica; Jože Rojic, šol. ravnatelj, Ptuj; Pepca Bizjak r. Smolej, Kranjska gora; Mara Vizjak r. Poljanšek, vd. po vet. sv. Brežice; Avgust Kobilšek, up., Dolško; Ana Pirc r. Erjavšek, Kamnik; Avgust Jug, Solkan; Milan Borštnar, zav. ur., Vrhek; Francka Mandel r. Pretnar Tržič; Polde Polence, op. pev. v. p., Puštal; Cilka Jerič r. Hrastar, Lesce; Franc Olah (80), up., Jesenice; Frančiška Pipan r. Švara, Sežana; Francka Lambergar r. Okorn, Šmartno pri Liti; Rado Štokelj, dentist, Zalec; Hermina Hribar r. Mihečič (74), Petelinje; Alojz Kaplan, mesar; Vel. Lašče; Marija Rožnik r. Peterca, Dobrunje; Marija Praprotnik, up., Kovorje; Marija Cedilnik r. Mazovec, Kamnik; Štefan Fartek, up., Radomlje; Lojze Selan, Kranjska gora; Martin Zajc, Vel. Račna; Alojz Kucler, Vič; Katarina Habjan r. Kecej (85), Domžale.

cer zahvali za pozdrave maršala Aleksandra, a britanskemu častniku Williamu Deakinu zabrusi v obraz, da ima angleških pohval že dovolj in da naj mu raje pošlje orožje, in doda: „Sicer pa tako ne bomo nikomur nič dolžni po vojni!“

Film je v ponavljajočih se prizorih letalskih napadov, ropanja strojne, padanja ranjenecov in mrtvih (ki vsi umirajo z odprtimi očmi!), pravoslavnega Mikuža z rdečo zvezdo prišlo čez križ na titovki, ki sredi boja dvomi v Boga, tako enoličen, da tudi nezahtevno publiko težko zadovolji. Resna buenosajrska kritika je zapisala, da je samo Burtonovo ime tisto, ki pritegne publiko v dvorano. Kljub temu marsikdo ne vztraja do konca.

Gesla: Un hombre — un mito (En mož — en mit) in Un pueblo — una masacre (En narod — en pokol) je propaganda agencija pripravila za reklamno filma v tukajšnjem časopisu. Pred vsemi kinodvoranami, v katerih vrtijo film, pa so razdeljevali letake s sledečo vsebino v španščini:

Ne dovolite, da vas prevari film „Ofenziva 5“!

En mož: Tito, vodja komunistične diktature v Jugoslaviji.

En mit: utopija marksistične samouprave.

En tlačan narod: slovenski, v marksistični Jugoslaviji.

En pokol: rododom 12.000 Slovencev, ubitih po Titu; brez sodbe, junija 1945.

Občinstvo je pridno segalo po letakih in se seznanjalo z resnico o Titu, takšno, kakršna je.

vesoljnost Cerkve. Vse misijonsko delovanje je Kristusova volja, ki je apostolom naročil: „Pojdite po vsem svetu...“

Misijonska prireditev se je nato nadaljevala v veliki dvorani, kjer je bila na odru predstavljen misterij Henrija Gheona: „Živ ogenj nad apostoli“. Na povabilo napovedovalca je vsa dvorana najprej zapela „Povsod Boga“, nakar se je začel misterij v dvanajstih slikah, ki predstavljajo Kristusovo vstajenje, postavitve Petra za glavarja, vnebohod, prihod Sv. Duha in začetek apostolskega delovanja.

Napovedovalec je vpeljeval občinstvo v pomen posameznih slik, pevski zbor pa je opevoval med sabo dejanja misterija. Po Kristusovem vstajenju so apostoli zbrani, in tedaj jim Jezus poda svojo oporoko. Postavi Petra za glavarja Cerkve in potem, ko je zapustil, da se vrne k Očetu, pošlje nadnje Toložnika Sv. Duha. Misterij pokaže, kako je Marija v apostolih zbujala moč in zaupanje. Prične se misijonsko delovanje apostolov. Prvi mučenec, sv. Štefan, je kamenjan. Preganjalec Savel pa se po Kristusovi milosti spreobrne v apostola Pavla, ki se pridruži apostolskemu zboru. Po Pavlovem spreobrnjenju se apostoli zberejo v Jeruzalemu in od tod odidejo po vsem tedaj znanem svetu, kjer oznanjajo Kri-

SLOVENC V ARGENTINI

Ob peti obletnici smrti pokojnega urednika Svobodne Slovenije, Jožka Krašlja, bo zanj darovana sv. maša v cerkvi Marije Pomagaj na Ramón Falconu v četrtek, 31. oktobra, ob 19.

V SPOMIN GE. ANTONIJI KORITNIK

Hitro se je razširila vest, da nas je nepričakovano zapustila ga. Antonija Koritnik. V nedeljo, 6. oktobra je bila še pri sv. maši v Slomškovem domu. Kot bi slutila, da je zadnjikrat je prišla po slovo. Rada je prihajala med Slovence, posebno v Slomškovo dom. Saj ni bilo slov. maše in ne prireditve, kjer se ne bi srečali z njo. Poznana je bila daleč naokrog. Pogosto so zahajali k njej tudi stari slovenski naseljenci. V ponedeljek 7. okt. smo jo pripeljali v sanatorij „Liniers“ a pomoči ni bilo več. Zavrtna bolezen je hitro pogasnila njegovo življenje. V torek 8. t. m. ob 10. uri zjutraj jo je Bog poklical k sebi. Previdena s sv. zakramenti in maziljena.

V kmečkem domu v župniji Orešje na Bizeljskem se je rodila 10. avgusta 1900. Že v zgodnji mladosti je zgubila starše. Sirota si je potem pomagala sama kakor je vedela in znala. Izučila se je za trgovsko pomočnico in bila v službi v Mariboru. Mlada se je poročila z uradnikom g. Albinom Koritnikom. Prepričana Slovenka in odločna protikomunistka, ki je vedno in dosledno povsod to povdarjala, se je umaknila iz domovine in se kot emigrantka preko Italije za stalno naselila v Argentini. Begunski križ tudi njej ni izostal. Bog ji je kmalu po prihodu pokazal, da ni popolne sreče na zemlji. Kruta smrt je izrgala iz srečnega družinskega okolja edinega sina, mladega, 29 let starega nadarjenega slikarja in pevca g. Marjana. Ta udarec je bil krut, rana nikdar zaceljena, da je njen mož radi velike žalosti že po enem letu odšel za sinom. Ostala je sama v novi domovini. Močna in verna žena si je znala pomagati. S pošiljanjem paketov v zasužnjene kraje v domovini in kot izvrstna kuharica si je odslaj služila vsakdanji kruh. Kako je bila vesela pokojnine, ki pa ji ni bilo dano uživati več kot en mesec. Čudna so božja pota. Bila je res dobra gospa. Vsi smo jo imeli radi. Denarja ni vedela kaj dela levica. To je najlepše spričevalo pokojnice. Kdor koli je imel opravka z njo bi to potrdil. Kljub visokim letom izpolnjenih 74 let je bila gibčna, hitra, noseč vedno v roki paket s torto ali pecivom. Značilna gesta pri izvrševanju njenega sedanjega poklica.

Ležala je v pogrebem zavodu v Ramos Mejia, kamor smo jo hodili prijatelji in mnogi znanci še zadnjikrat pokropiti. Kako je bila priljubljena je pokazal drugi dan pogreb. Pripeljali smo jo v Slomškovo dom. Pogrebno sv. mašo je imel msgr. Anton Orehar. V poslovnem govoru je očrtal dobroto blage gospe. Pokopali smo jo na pokopališču Flores, kamor je tako želela. Blizu moža in sina zdaj čaka vstajenja. Gospe, ki že uživa pri njenem Veti-kem Prijatelju plačilo za vse dobro, je zdaj lepo. Nam ostalim pa da mnogo misli vsaj odhod iz naše slovenske srenje. Kako hitro se redčijo naše vrste. Težko je sprejeti in razumeti — a brez božje volje se nič ne zgodi.

Prijatelji.

SAN MARTIN

Liga žena-Mati v San Martinu je imela v sredo, 16. oktobra svoj redni

stusov nauk in končno kot mučenci umrli za Kristusa.

Cerkveni pevski zbor iz Slovenske vasi, pod vodstvom pevovodje Ivana Metela, je v povezovanje med posameznimi slikami pel sledeče pesmi: O, pridi Sveti Duh; Dana mi je vsa oblast; Jezus naš je vstal od smrti; Ti si Peter skala; Pridi Sv. Duh; Jubilate Deo; Zbogom dan's Marija pravi; Zmagala si Devica slavna; O srečni dom nad zvezdami; in za konec Marija skoz' življenje, katero je pela vsa dvorana. Zbor se je dobro odrezal in prijetno petje je prevzelo vse občinstvo.

V misteriju nastopa poleg Marije (Mimi Bokalič) dvanajst apostolov, med katerimi imajo glavne vloge sv. Peter (Jože Črnak), apostol Pavel (Ciril Jan), in mučenec Štefan (Marko Osterc). Napovedovalec je bil Franci Stanovnik. Vse nastopajoče je spremljal še zbor ljudstva. Prikazovanje je bilo doživeto in lepo predstavilo prvi apostolski zbor in njega misijonsko zavzetost. Nastopajoči, gojenci Baragovega misijonišča ter fantje in dekleta iz Slovenske vasi, so svoje vloge podali neprisljano in v duhu celotne prireditve, za kar zaslužijo vse priznanje.

Rojaki so se te misijonske prireditve udeležili v velikem številu, kar je nov dokaz, da je misijonska misel med nami še vedno živa.

sestaneke, ki je bil posvečen materinskemu dnevu. Vodila je sestanek predsednica gospa Terezika Marinškova, ki je orisala pomen praznovanja materinskih dni. Članice so si v živahnem razgovoru izmenjale razne misli v tej zvezi. Prihodnji sestanek bo 13. novembra. Vse članice in tudi ostale gospe iz sanmartinskega področja so topló vabljenje na ta sestanek.

Materinsko proslavo so vsem sanmartinskim materam pripravile članice krožka SDO v San Martinu v nedeljo, 20. oktobra dopoldne v sanmartinskem domu. Na sestanku se je zbralo lepo število mater in seveda tudi prirediteljice, ki so pozdravile navzoče matere, jih pogostile in jim zapele nekaj pesmi. Ob tej priložnosti je spregovoril tudi sanmartinski dušni pastir g. Jure Rode, ter podal nekaj misli v zvezi s to proslavo.

Po športnem svetu

NA 46. JUGOSLOVANSKEM teniškem prvenstvu, ki je bilo končano 15. septembra v Mariboru, je mariborski klub Branik dosegel velik uspeh: Člani kluba so osvojili kar tri prva mesta od petih in še eno polovično. Mimi Jaušovec je osvojila že četrty državno prvenstvo med posameznicami, osvojila pa je tudi prvo mesto v mešanih in damskih dvojicah. Mariborčan Košak je osvojil prvo mesto v moških dvojicah skupaj z Beograjanom Savičem. Novi prvak med posamezniki pa je postal lanski mladinski prvak Zoltan Ilin iz Novoga Sada. Seveda bi bil morda razplet med moškimi drugičen, če bi nastopila Franulović in Spear, ki sta še vedno na vrhu jugoslovanskega tenisa.

NA MEDNARODNEM lahkoatletskem tekmovalju v Rieti v Italiji je Lucian Sušanj ponovil uspeh z evropskega prvenstva in je zmagal v teku na 800 m s časom 1:46,53, drugo in tretje mesto sta zasedla Romuna Ghipu in Onescu, svetovni rekord Italijan Fiasconaro pa je pritekel šele četrta na cilj.

NA HVARU JE BILO končano 15. septembra balkansko prvenstvo v orodni telovadbi. Največ zmag so odnesli Romuni, dobili so kar 12 zlatih medalj. Za Jugoslavijo je edino zlato kolajno pridobil Slovenec Vrtič na konju z ročaj, razen tega je osvojil še srebrni na drogu in bradlji, bronasto pa v preskoču. Dokaj uspešen je bil tudi Kernič, ki je dobil bron na bradlji; zasedel 4. mesto na drogu in 6. v preskoču. V splošni uvrstitvi je Vrtič zasedel tretje mesto, Kernič četrto, Ivanović sedmo, Šostarić 10. in Hrnjelovac šestnajsto.

V LIMU se je v nedeljo 13. oktobra zaključilo južnoameriško mladinsko lahkoatletsko prvenstvo — deseto med moškimi in peto med dekletji. Prvo mesto je tako med moškimi kot dekletji osvojila ekipa Brazila, drugo mesto pa Argentini. Med moškimi so brazilci zbrali 197 točk, pri dekletih pa 115, Argentina pa je dosegla 122 točk pri moških in 102 pri dekletih.

IZ UREDNISTVA

Ob priliki gospodarske razstave slovenske podjetnosti EXPOSLOV 74, je pripravljali odbor zbral številno gradivo o tem dogodku. To gradivo danes prinašamo v posebni prilogi, posvečeno razstavi katero organizira kreditna zadruga SLOGA.

MOŠKE TORBICE KMALU IZ MODE — Po najnovjših vestih iz Pariza bodo postali žepi na moških hlačah večji ter bodo po napovedih moške torbice kmalu zaradi tega prišle iz mode.

OBVESTILA

SOBOTA, 26. oktobra 1974:

V Našem domu v San Justo ob 16 otvoritev Prve razstave slovenske podjetnosti.

V Slovenski hiši tradicionalna proslava narodnega praznika 29. oktobra in dneva slovenske zastave s sveto mašo, zbranim sporedom in slavnostno večerjo

NEDELJA, 27. oktobra 1974:

Celodnevna prireditev v Rožmanovem zavodu v Adrogue.

V San Martinu sestanek fantov in mladev po slov. sv. maši.

V Hladnikovem domu Buhov asado. Vabljeni.

SREDA, 6. novembra 1974:

V Slovenski hiši ob 17.30 občni zbor Zveze Slovenskih mater in žena.

NEDELJA, 10. novembra 1974:

V Slovenskem domu v Berazategui obletnica.

NEDELJA, 17. novembra 1974:

V Slovenski hiši dopoldan komemoracija ob peti obletnici smrti dr. Mihe Kreka.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Opozorjamo na slovensko sobo, ki jo pripravlja Zedinjena Slovenija na „Exposlov“ 74 v Našem domu v San Justo.

Slovenska radijska ura se bo s posebnim programom spomnila v svoji redni oddaji 27. t. m. slovenskega narodnega praznika 29. oktobra.

Slovenski narodni praznik

29. OKTOBER

in Dan slovenske zastave

v soboto, 26. oktobra v Slovenski hiši

SLOVENSKI NARODNI PROGRAM —

OB 30-LETNICI NARODNEGA ODBORA ZA SLOVENIJO

Spored: ob 19.—: sv. maša v cerkvi Marije Pomagaj za vse, ki so delali in se žrtvovali za slovenski narod;

ob 20.—: v dvorani:

- 1) pozdrav mladine
- 2) slavnostni govornik — g. Miloš Stare
- 3) Odrska prireditev

ob 20.45: slavnostna večerja.

Vabljeni!

Pripravljali odbor

ROŽMANOV DAN V ROŽMANOVEM ZAVODU

nedelja, dne 27. oktobra 1974.

V SPOMIN ŠKOFA DR. GREGORIJA ROŽMANA

ob petnajstletnici njegove smrti (16. nov 1974)

Ob 11.30: sv. maša, med katero prvič nastopi zavodska godba. Mašuje msgr. Anton Orehar, delegat slovenskih dušnih pastirjev.

Ob 12.30: kosilo, okusno pripravljeno.

Ob 15.—: a) nastop Slovenske mladinske godbe in prvič tudi zavodske gorbe;

b) petje bivših zavodarjev (tercet vodi Marko Fink; oktet Janez Mežnar);

c) deklamacije zavodarjev Rožmanu v spomin;

d) šaljivi prizori.

Vsa slovenska skupnost, častilci škofa Rožmana in prijatelji zavoda, zlasti starši, vljudno in iskreno vabljeni.

Vodstvo Rožmanovega zavoda

HREPENENJE

je izvorna gledališka stvaritev, zasnovana kot dramatičen akt v dialogu za igralke in igralca, oslonjena na izreke iz pesniških in dramatičnih umetnin štirih mojstrov slovenske besede: A. T. Linhart, F. Prešerna, I. Cankarja in I. Preglja.

V počastitev 20-letnice SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE jo bosta kot gledališko predstavo uprizorila NATAŠA SMERSUJEVA in NIKOLAJ JELOČNIK, v lastni zamisli in režiji, v soboto, 9. novembra 1974 ob devetih, v gornji dvorani Slovenske hiše.

Ker bo na voljo le 70 sedežev, vabimo prijatelje našega gledališča, da si vstopnice po 25 pesov oskrbe v predprodaji v Dušnopastirski pisarni. Predstava, ki je druga velika prireditev v slavnju jubileja Kulturne akcije, je občasno tudi poslovljni nastop Nikolaja Jeločnika od javnega gledališkega dela.

Poravnajte naročnino Svobodne Slovenije!

JAVNI NOTAR
FRANCISCO RAUL
CASCANTE
Escribano Público
Cangallo 1642 Buenos Aires.
Pta. baja, ofic. 2

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare

Director: Tone Mizerit

Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. F. 69-9503
Argentina

Uredniški odbor:

Miloš Stare, Pavel Fajdiga,
dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj
in Tone Mizerit

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual N° 2.233.341

Naročnina Svobodne Slovenije za 1. 1974 za Argentino \$ 135.— (13.500) — pri pošiljanju po pošti \$ 140.— (14.000). ZDA in Kanada 16 USA dol.; za Evropo pa 19 USA dol. za pošiljanje z avionsko pošto. Evropa, ZDA in Kanada za pošiljanje z navadno pošto 12 USA dol. Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos Aires. T. E. 33-7213.

PORAVNAJTE ZAOSTALO NAROČNINO!

DR. JUAN JESUS BLASNIK

Specialist za ortopedijo
in travmatologijo

C. José E. Uriburu 285, Cap. Fed.
Zahtevajte določitev ure na
telefonu 49-5855.

Privatni telefon: 628-4188

Ordinira v torek in četrtek
od 17 do 20

SPORED OTVORITVE:

V soboto, 26. oktobra 1974, ob 16. uri:

Pozdravni govor: g. Ivan Ašič

Blagoslovitev: msgr. Anton Orehar

Ogled razstave z razlago.

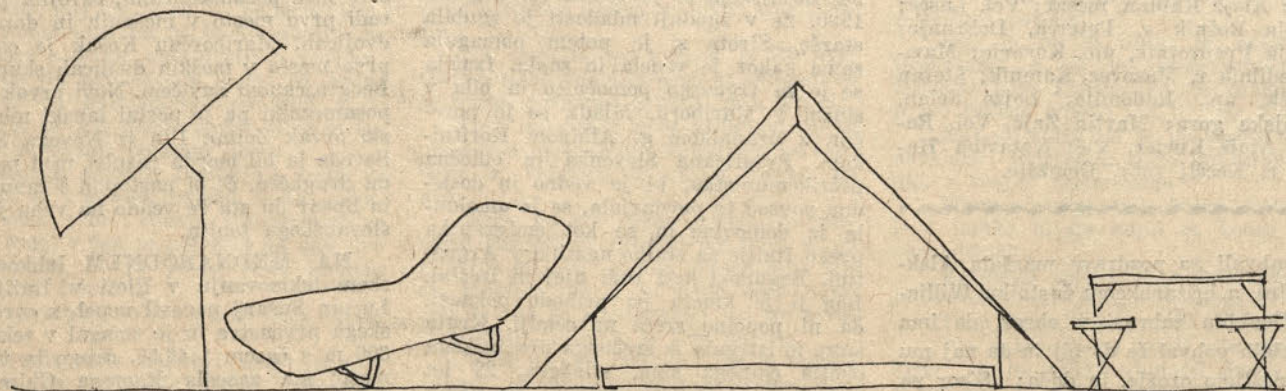
Slovesna otvoritev je namenjena vsem članom naše skupnosti, zlasti predstavnikom našega javnega življenja.

RAZSTAVA BO ODPRTA od 26. oktobra 1974, vsak dan od 16–22. ure. Ob nedeljah in na praznik pa tudi od 9 do 12. ure.

KRAJ RAZSTAVE: Naš dom v San Justo, H. Irigoyen 2756.

Vstopnine ni, vendar je vstop mogoč le s posebnimi vabili, ki jih morete dvigniti v vseh slovenskih središčih in pisarni SLOGE.

OB/ŠČIMO PRVO RAZSTAVO SLOVENSKE PODJETNOSTI

PLAŽA - POČITEK - TABORENJE - RIBOLOV - ŠPORT-

YUGO CAMPING

MONROE 2883 SKORAJ CRAMER
7817741 CAPITAL

RUTA 205 F.T.E. ESTACION
TEL. 295-1197

AVDA. 25 de MAYO 136

ALMAFUERTE 3230
a 1 cuadra Municipalidad

AVDA. PAVON/H. YRIGOYEN 8854/62
TEL. 243-2291/3058 (Entre Boedo y Sáenz)

EZEIZA

C. SPEGAZZINI

SAN JUSTO

LOMAS DE
ZAMORA

Opozorjamo, da imamo v Lomas de Zamora, v našem novem velikem lokalu, vedno na razpolago najfinejše pohištvo

SDO

SFZ

22. MLADINSKI DAN

SLOVENSKE MLADINE
VELIKEGA BUENOS AIRESA

3. novembra na Pristavi

- ob 11.30: mladinska sv. maša
- ob 12.30: kosilo
- ob 16.00: popoldanski program. Sodelujejo dekleta in fantje, mladenke in mladi iz vseh okrajev Vel. Buenos Airesa

Zahvala

Ob smrti našega dragega moža in očeta

Vojteha Budineka

izrekamo zahvalo vsem rojakom, ki so ga spremljali zadnje dni življenja v Buenos Airesu. Posebej zahvala ing. A. Matičiču, dr. L. Bercetu in Slovencem iz Bariloč, kateri so ga ganljivo spremljali na njegovi zadnji poti, ter mu v slovo zapeli žalostinko.

družina BUDINEK

V neizmerni potrti žalosti sporočamo vsem znancem in prijateljem, da nas je za vedno zapustil 5. oktobra 1974 v 70. letu starosti, naš ljubi mož, oče, stari oče, tast, stric, gospod

Vojteh Budinek

Pogreb je bil 6. oktobra 1974 na pokopališče v El Bolson-u. Naj mu bo lahka zemlja pomešana s slovensko!

Zalujoči:

sinova: Vojteh, Franc z družinama;
hčerke: Majda, Danica, Olga z družinami;
nečaka: Bogdan z družino, Otti.

El Bolsón, Kranjska gora, Maribor, Beljak